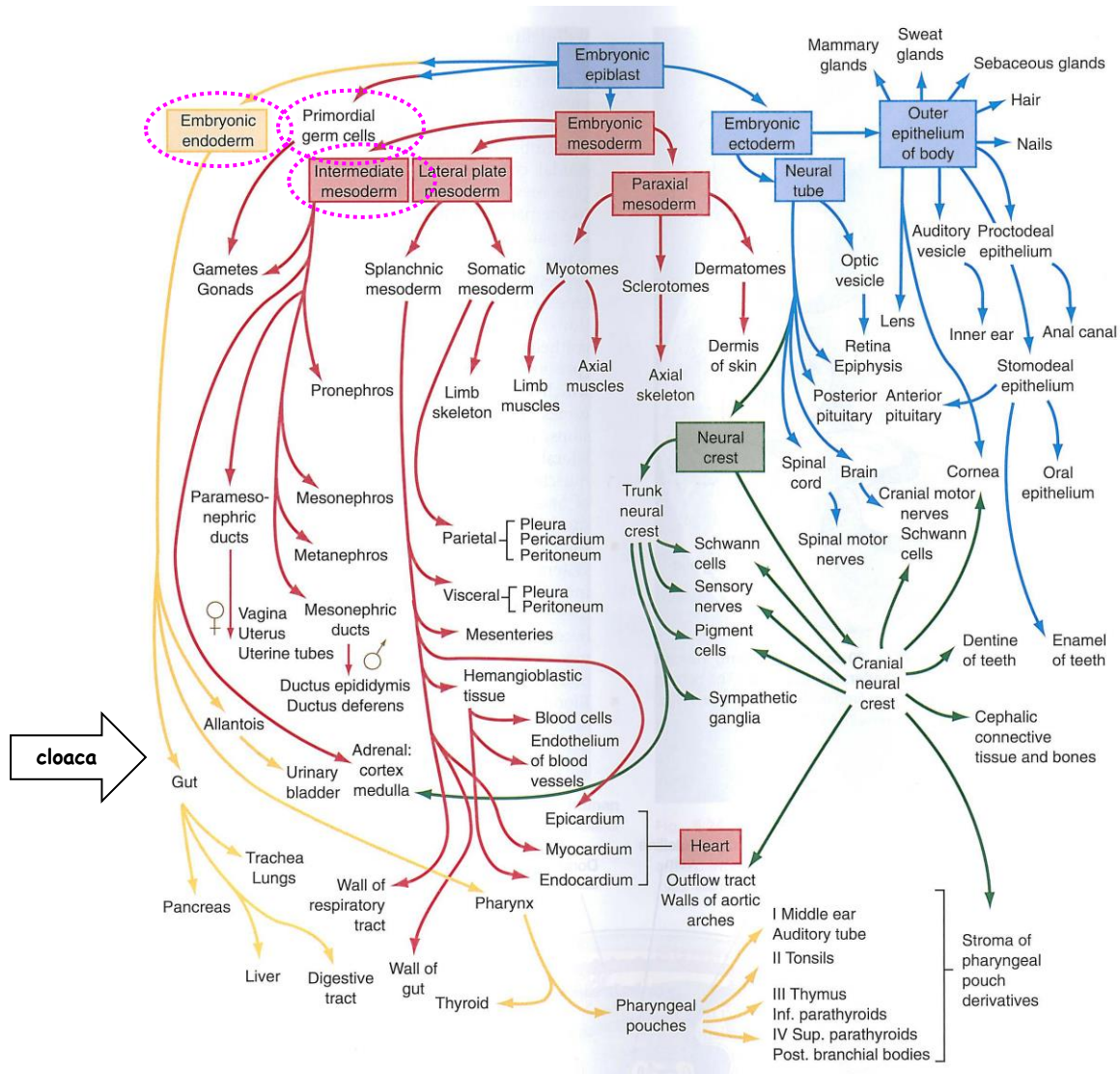

Močopohlavní systém - Vývoj

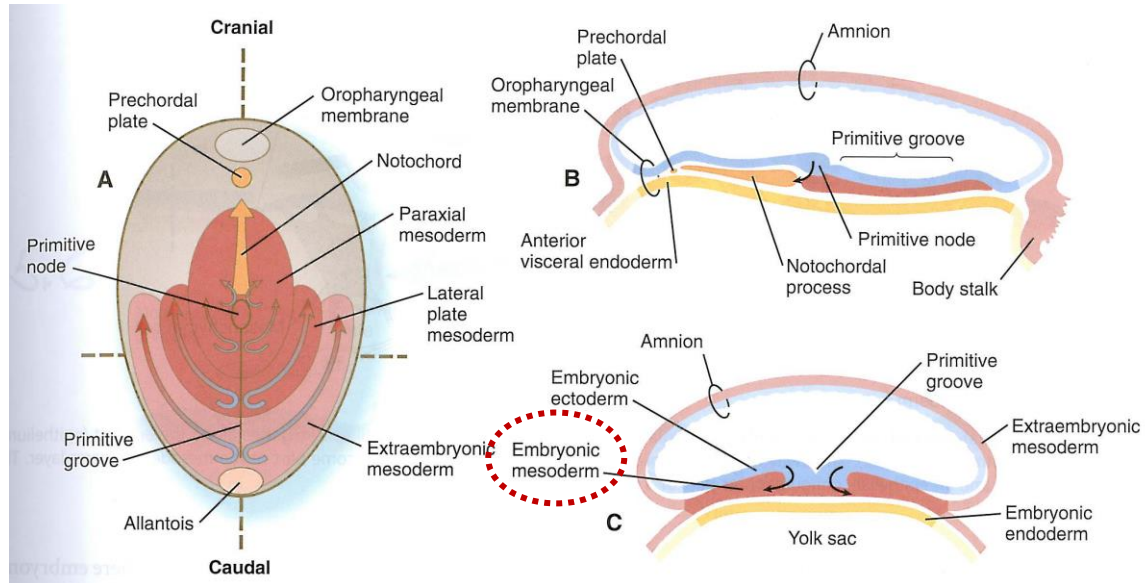
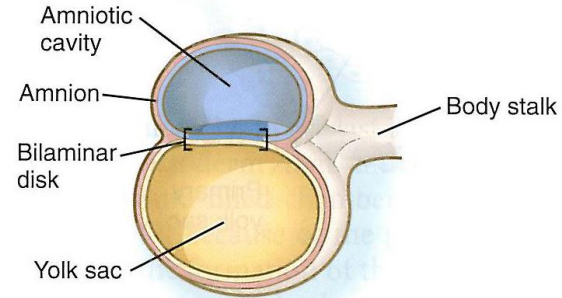
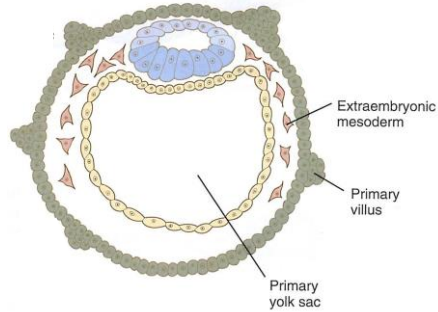
Aleš Hampl

Listopad 2024

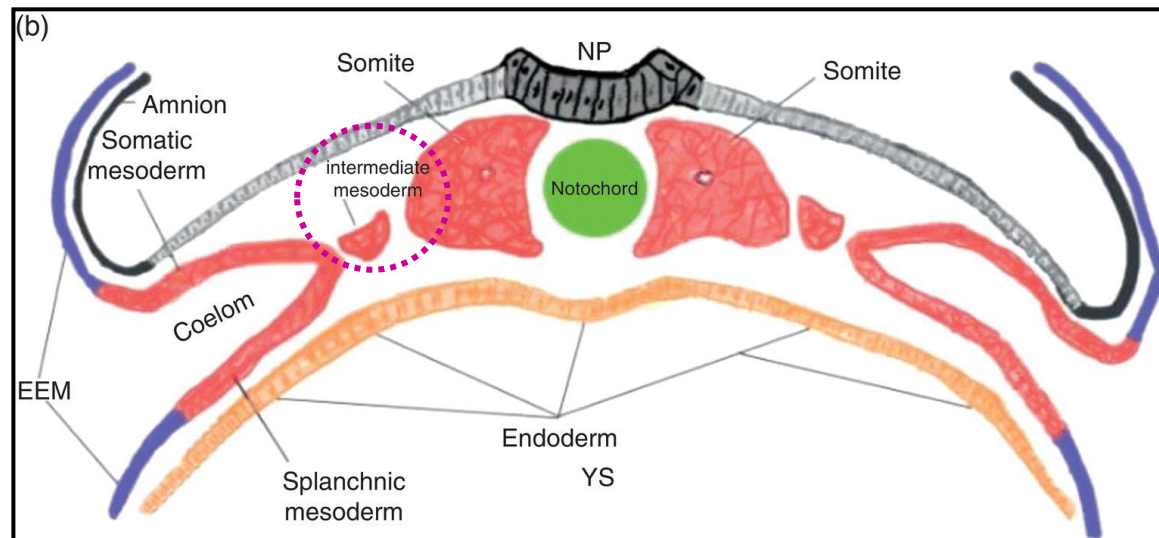
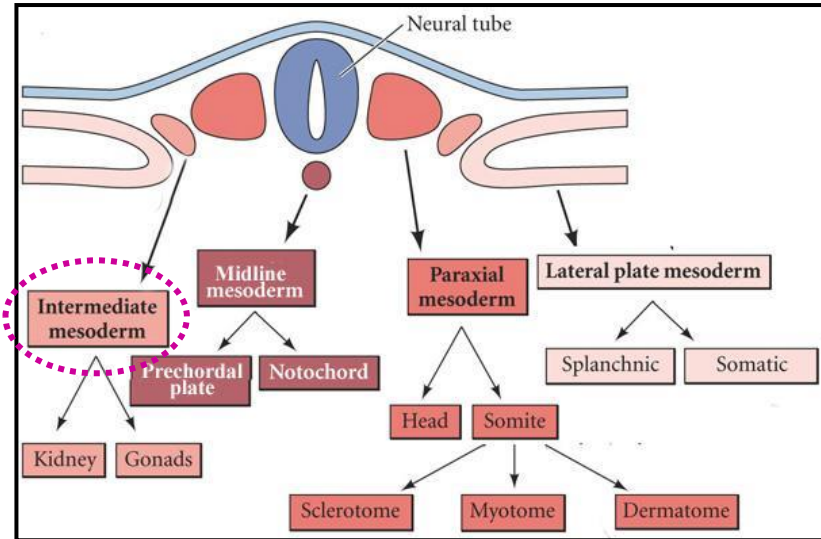
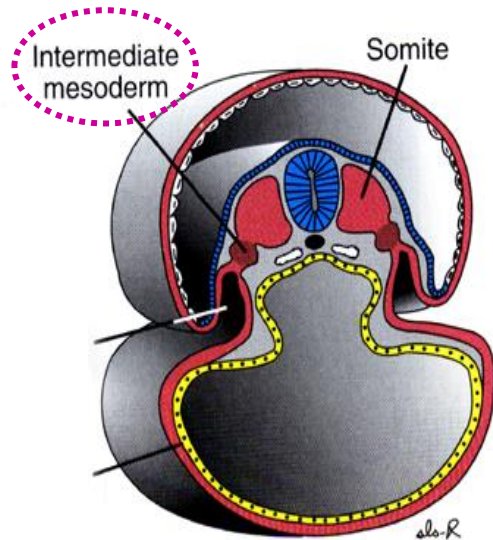
Močopohlavní systém - Celkový obraz

Močopohlavní systém - Připomenutí

Močopohlavní systém - Intermediární mesoderm

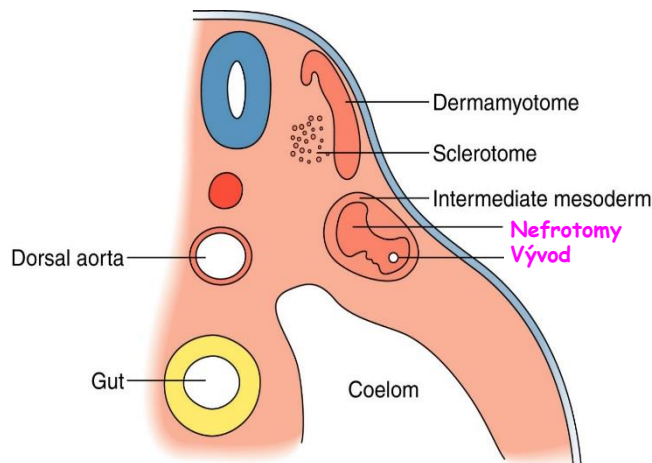

Močopohlavní systém - Časné formy ledvin- Pronephros

Rekapitulace tří evolučních stádií vývoje ledvin v kraniokaudální sekvenci:

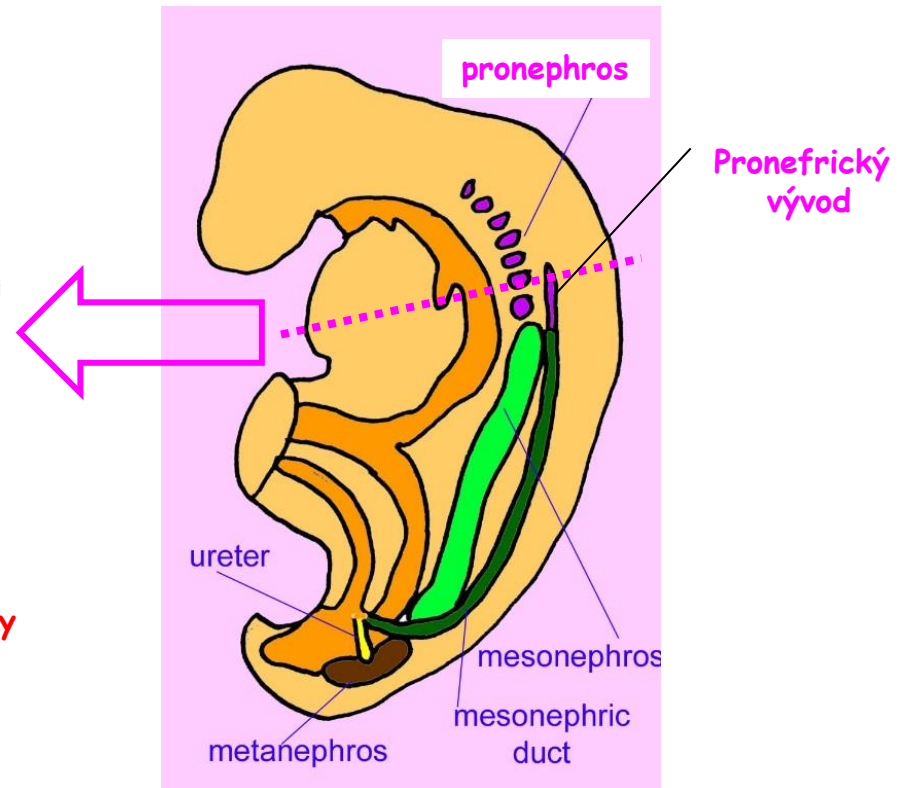
- pronephros
- mesonephros
- metanephros

Urogenitální lišta

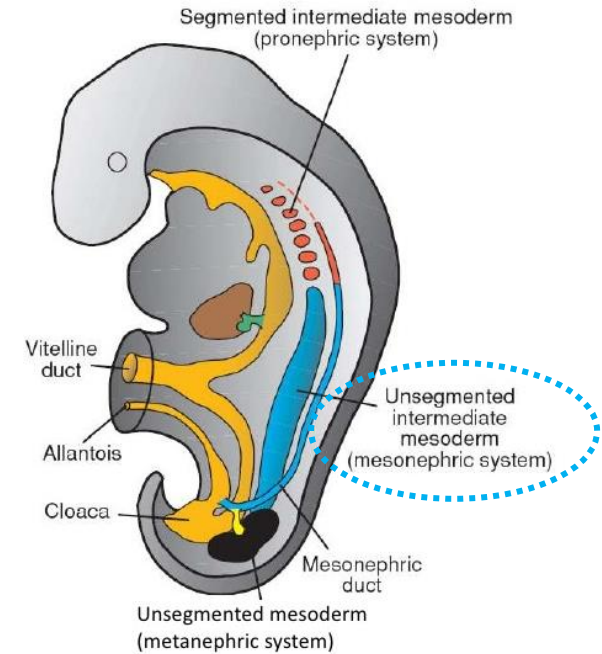
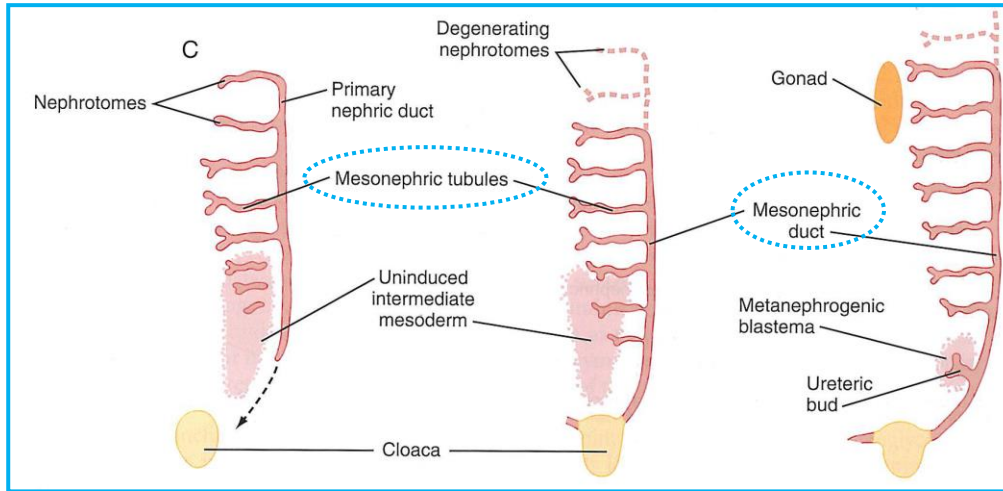

Nefrotomy

- ve dne 22 v cervikální oblasti **urogenitální lišty**
- skupiny 7 až 10-ti epitelálních buněk
- napojeny na **pronefrický vývod**
- nefunkční
- mizí do 28. dne

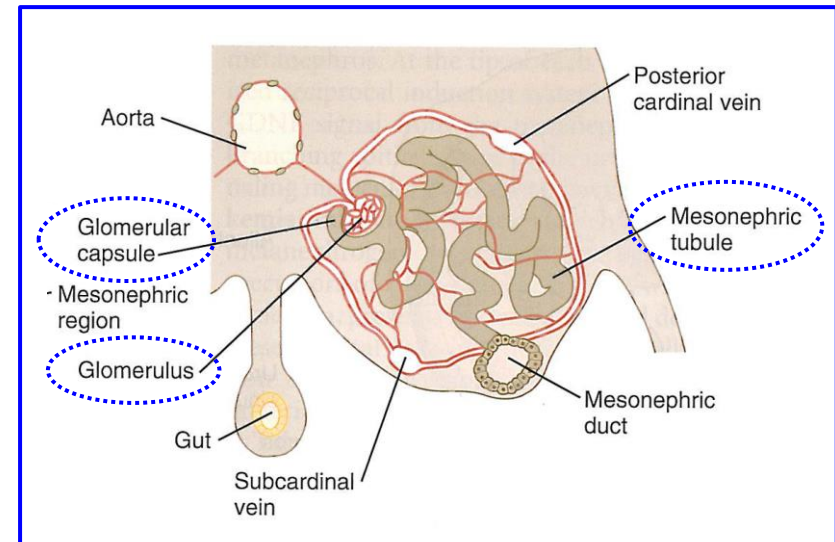
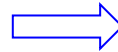

Močopohlavní systém - Časné formy ledvin- Mesonephros

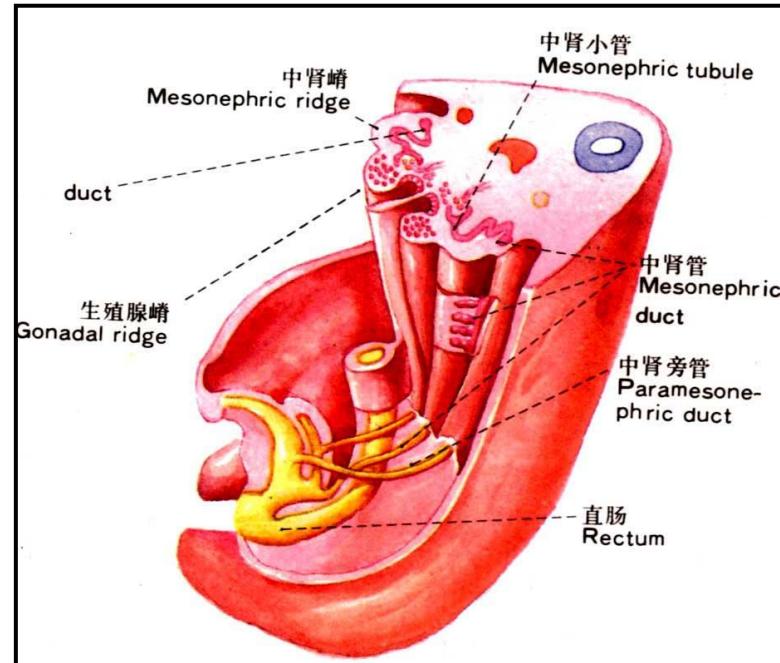
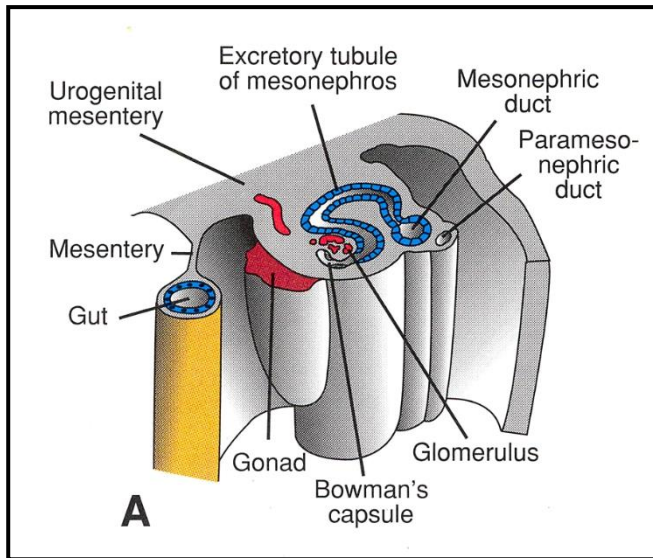

Mesonephros

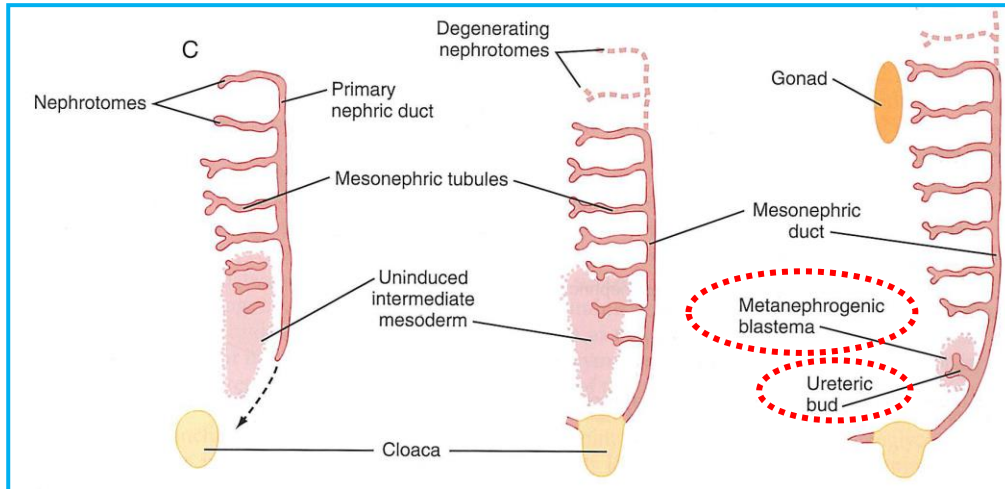
- kaudální pokračování **nefrogenní lišty**
- thorakolumbární oblast
- nesegmentovaný intermediární mesoderm
- **Ductus mesonephricus** (párový) - **Wolfův kanálek**
- **exkretční kanálky** - individuálně do D. mesonephricus
- 36 to 40 tubulů na každé straně
- filtrační funkce - **mesonephrická jednotka**
- mesonephros jsou max. vyvinuty když se začínají objevovat metanefros
- potom rychle zanikají
- D. mesonephrici přetrvávají u samců

Močopohlavní systém - Mesonephros - Další pohled

Močopohlavní systém - Definitivní ledviny - Metanephros

Vyvíjí se od pátého týdne

Ureterový pupen

+

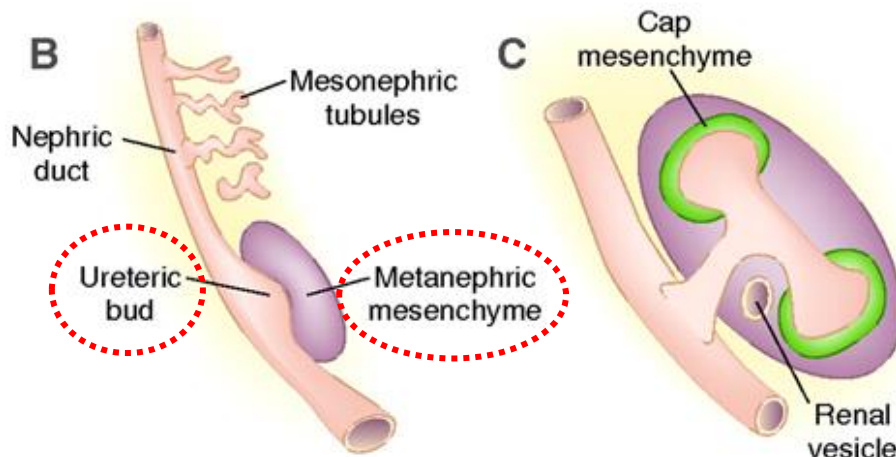
Metanephrogenní blastém
(mezenchym)

Větvení

a

prodlužování

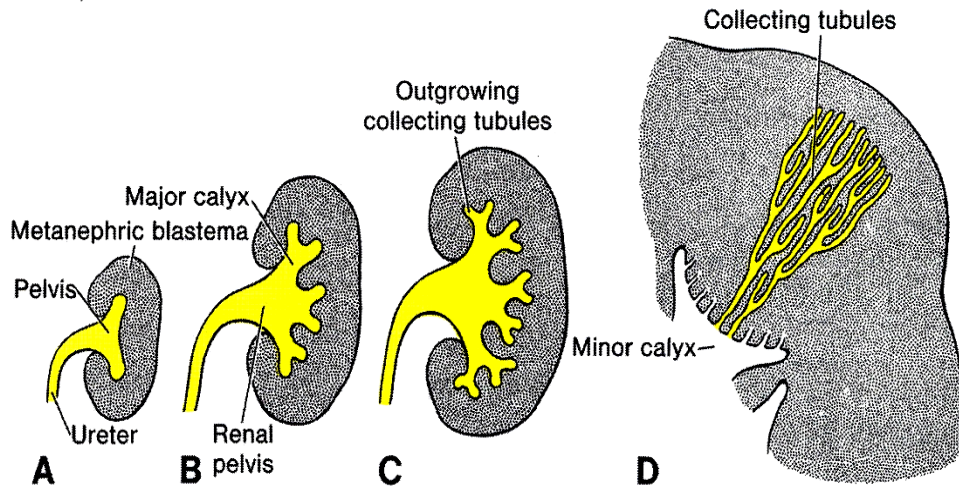
14 to 15 x

Mesonephrický vývod

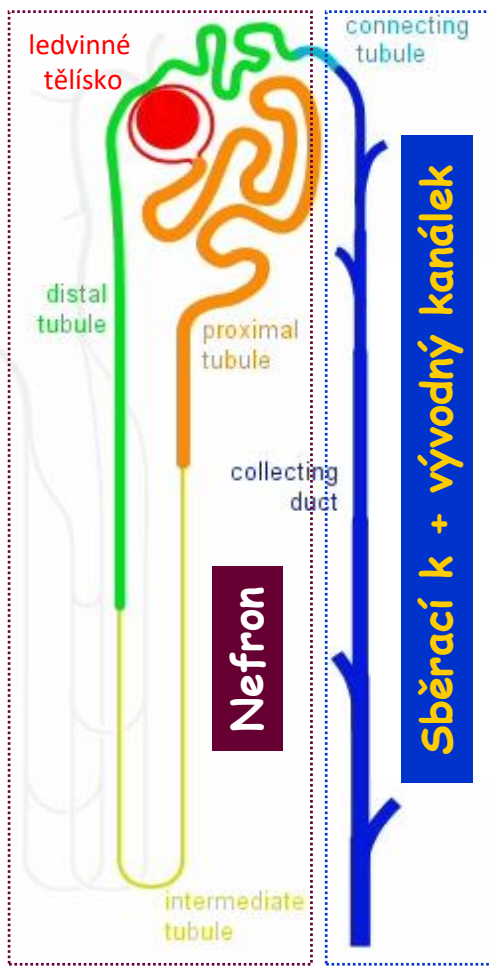
Močopohlavní systém - Definitivní ledviny - Metanephros

Opakované větvení ureterového pupenu:

- ureter
- pánvička
- kalichy a kalíšky
- sběrací a vývodné kanálky

Močotvorná složka = Funkční jednotka

Kůra

Dřeň

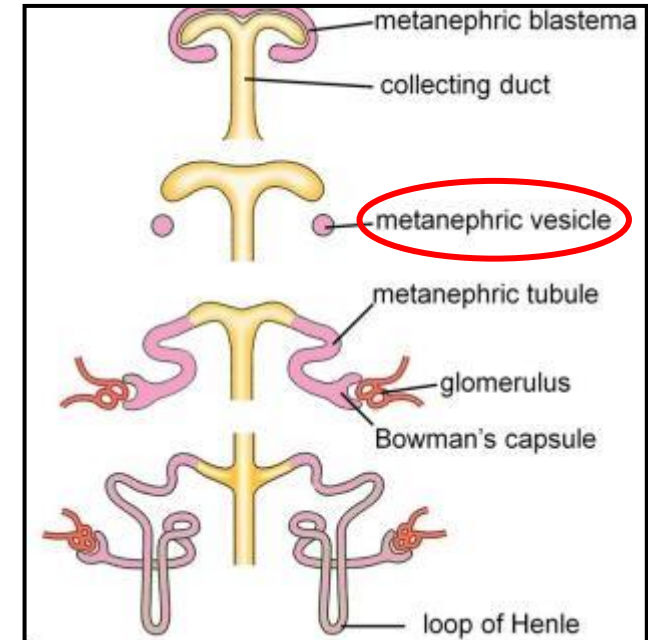
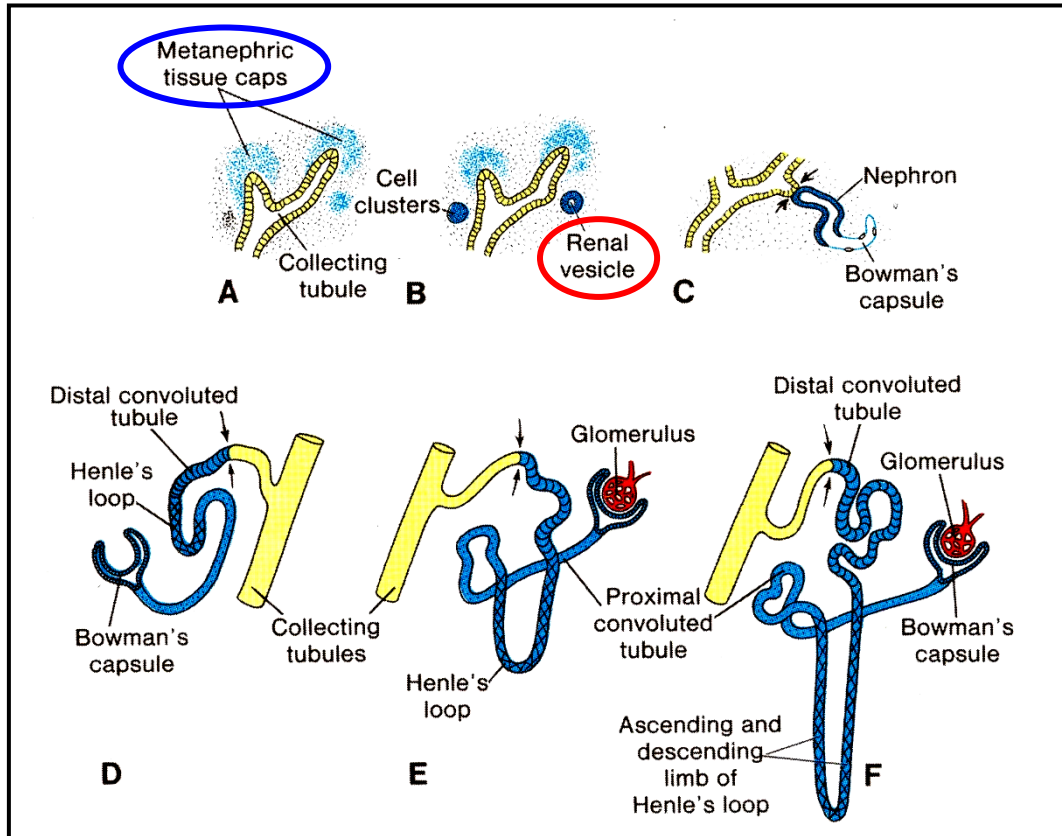
Ductus papillares Bellini

Area cribriformis
Kalíšek

Nefrony X Sběrací k. + vývodný kanálek
Odlišný vývojový základ

1 to 1,4 milionů
nefronů
v jedné ledvině

Močopohlavní systém - Metanephros - Nefrony

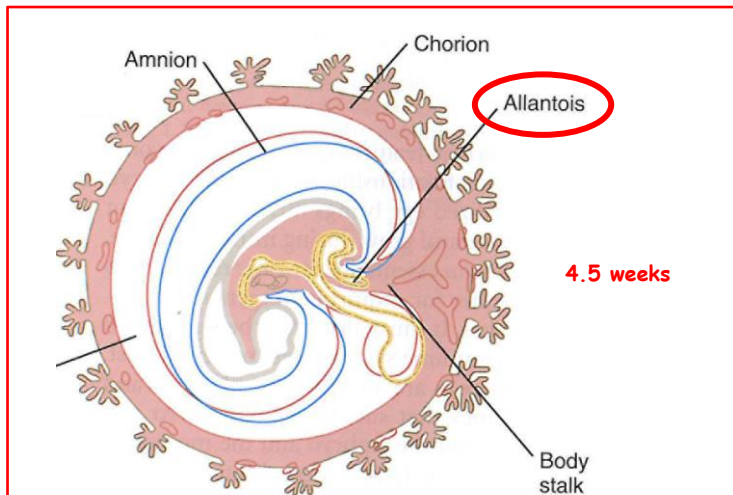
- zakončení ureterových pupenů (sběrací kanálky) - „čepičky“ kondenzovaného mezenchymu
- část čepičky se diferencuje do **nephrogenního váčku**
- váčky se prodlužují
- váčky se na jedné straně otevírají do sběracích kanálků
- váčky se prodlužují a polarizují - **lumen and bazální lamina**
- do oblasti vrůstají prekurzory endotelií - **glomerulus**
- endotelie se spojující s větvením dorzální aorty - **glomerulární cirkulace**
- **moč se začíná tvořit v týdnu 10**

Močový systém - Měchýř

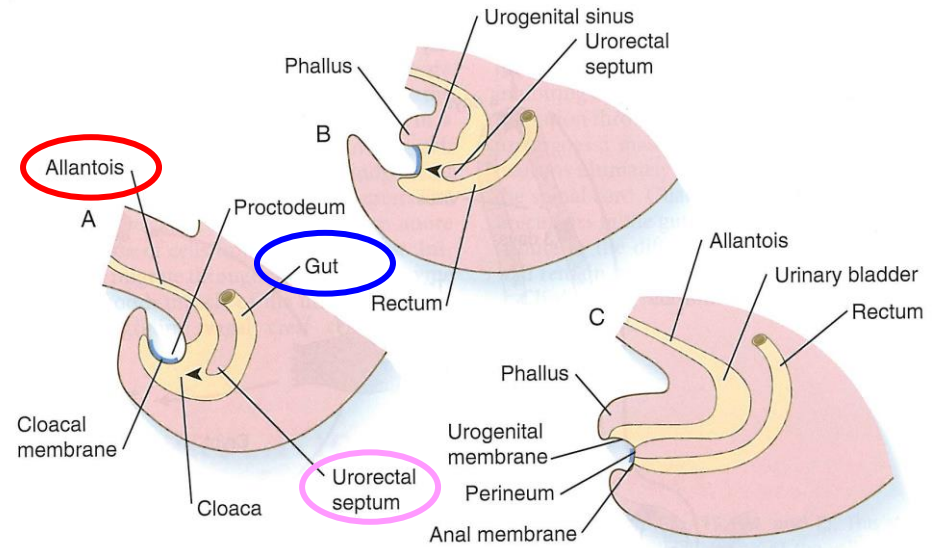
Kloaka

=

Terminální část **zadního střeva** + **allantois**

- ventrální výchlipka zadního střeva
- váčovitá struktura (respirace)
- součást pupečního provazce
- proximální část - **URACHUS** - spojení s moč. měchýřem
- **URACHUS** - vyvíjí se v **Lig. umbilicale medianum**

5 weeks

6 weeks

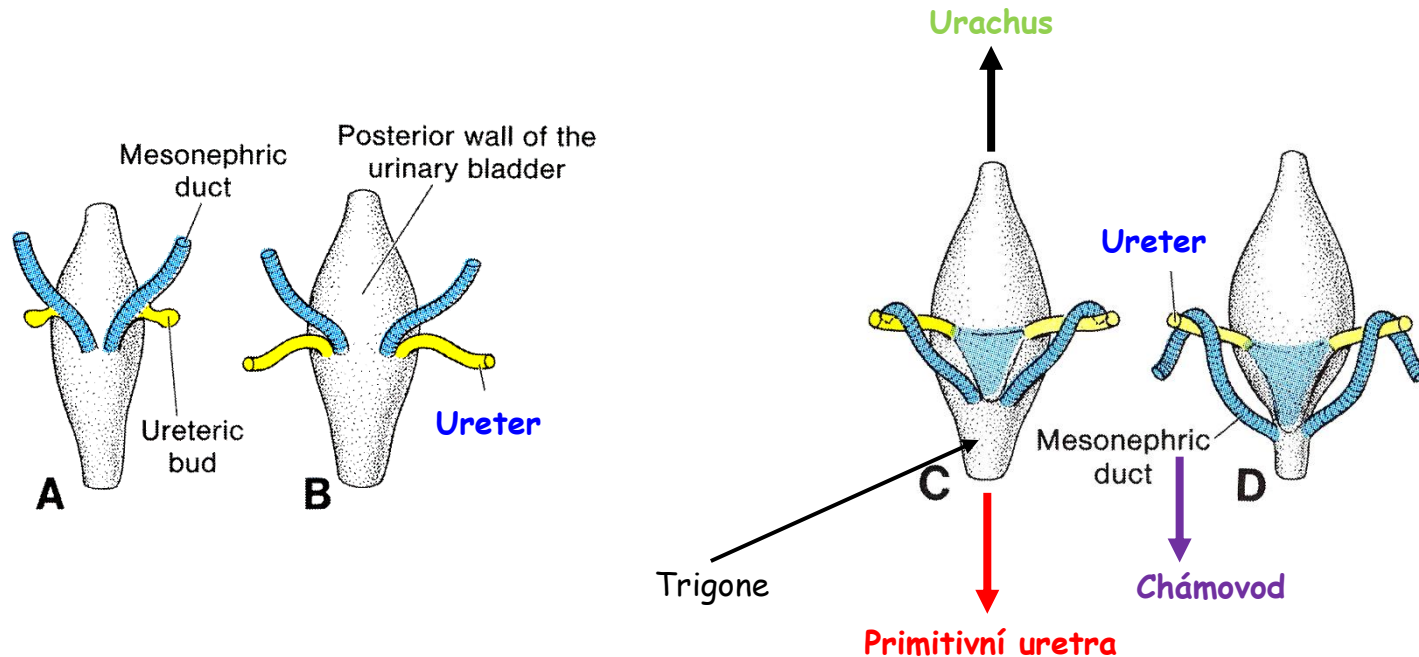
8 weeks

Kloaka

Simus urogenitalis	Membr. urogenitalis
Septum urorectale	Perineum
Canalis analis	Membrana analis

Močový systém - Měchýř + Uretery + Uretra

Zadní pohled

- alantois se rozšiřuje - močový měchýř
- **urachus** - **Lig. umbilicale medianum**
- kaudální části D. mesonephricus se zanořují do stěny měchýře - oddělují se - **uretery** + **chámovody**

Pohlavní systém

Pohlavní dimorfismus - jedinec má pouze jeden typ pohlavních orgánů

Genetické určení pohlaví:

- Heterogametické (XY) - muž
- Homogametické (XX) - žena

Oplození

=

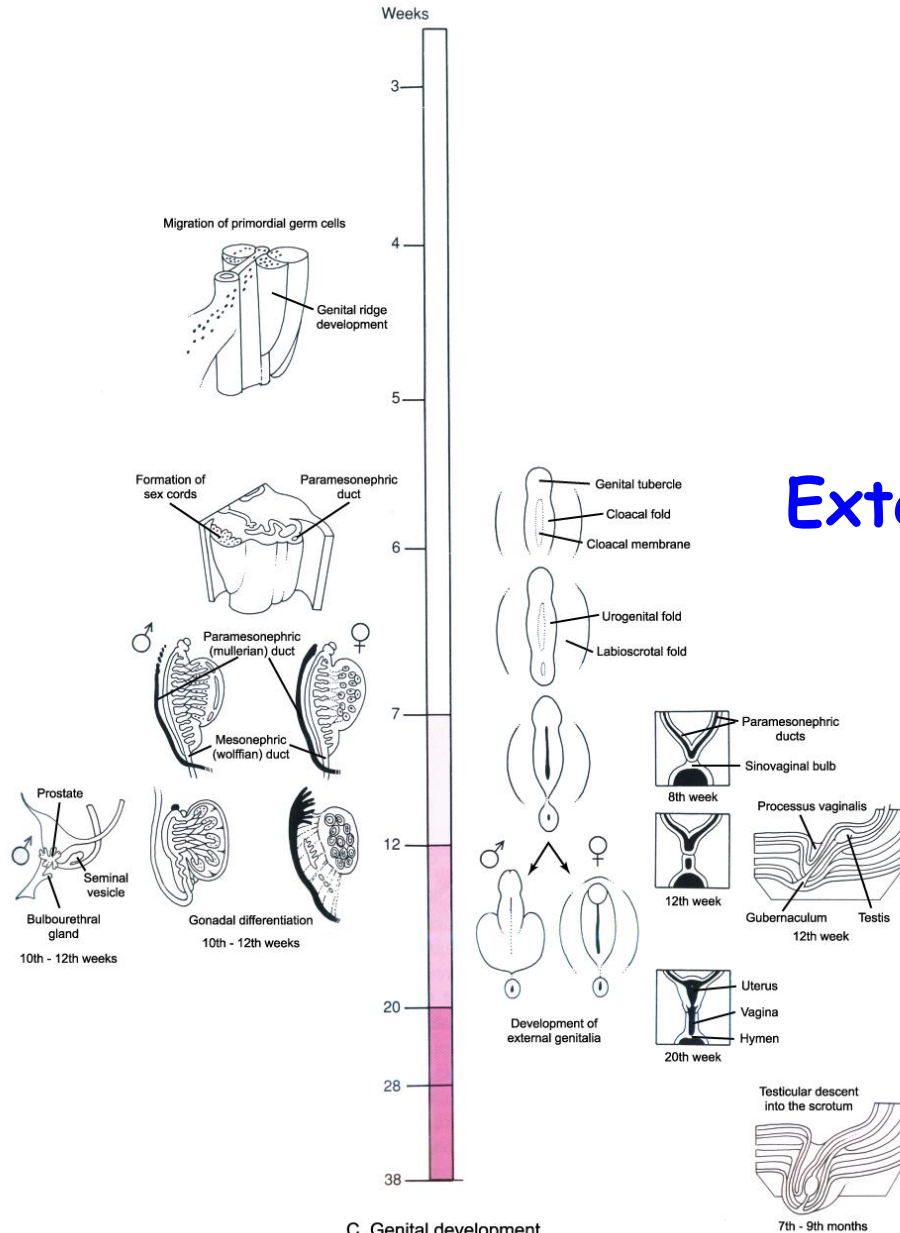
7. týden

Ustaveno genetické pohlaví
(Barrovo tělísco)

Pohlavní systém - 7 týdnů indeferentního stavu

Gonády

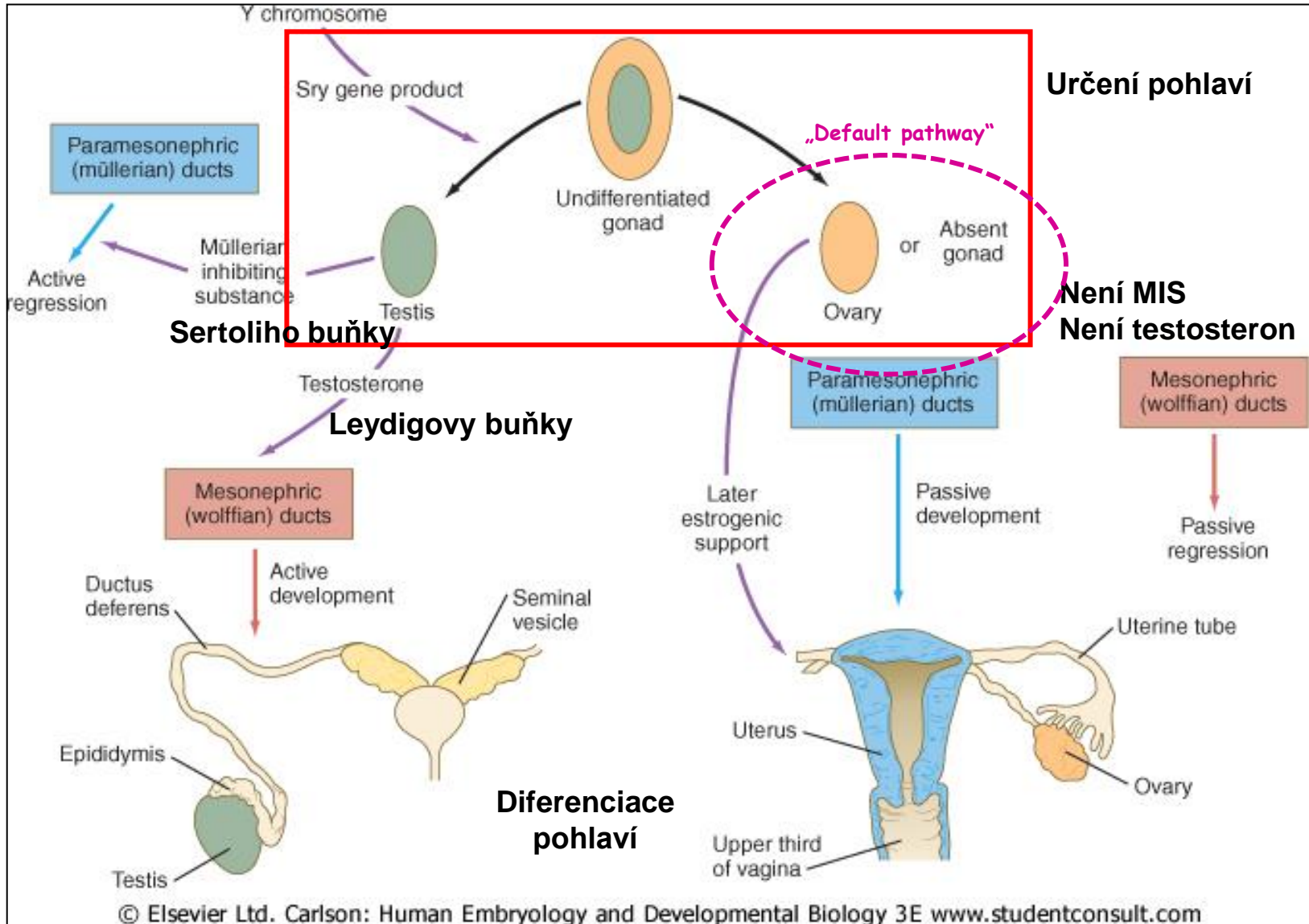
Externí genitál

Pohlavní systém - Sry gen

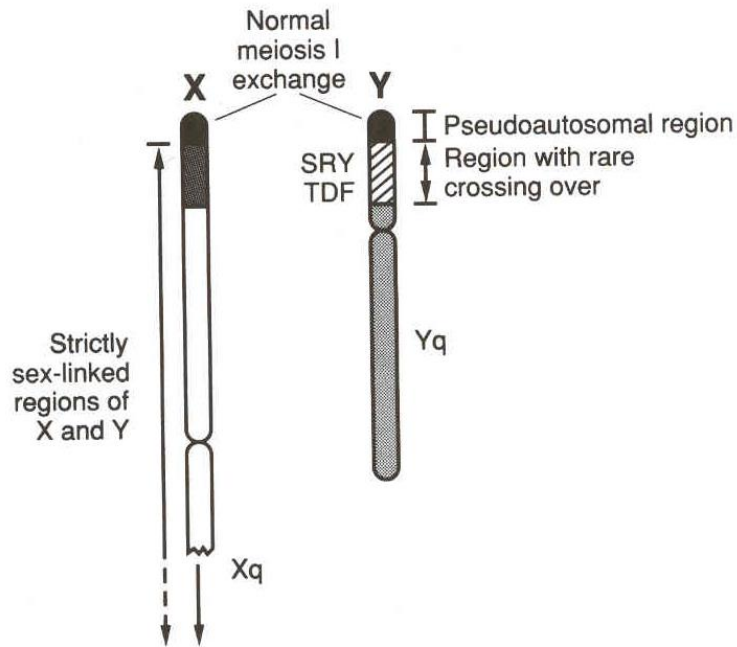
Y chromozom rozhoduje
 XXY - muž
 XO - žena

Sry gen - Sox family TF - na krátkém raménku Y chromozomu

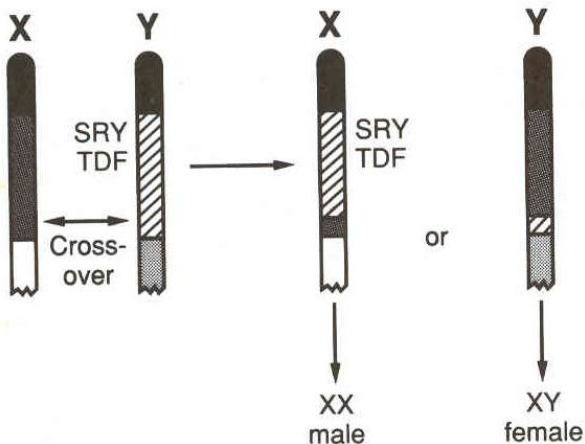

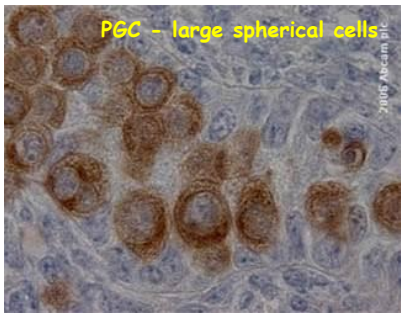
Pohlavní systém - Sry gen

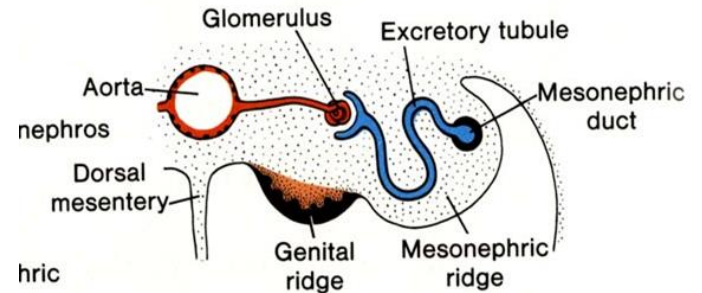
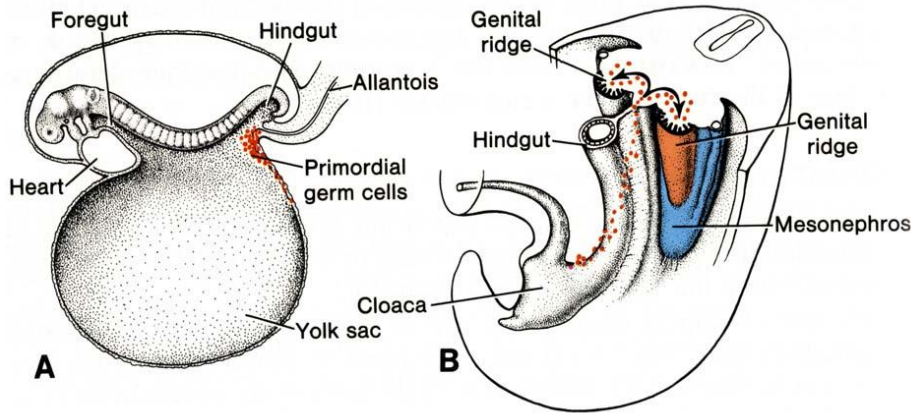
Párování X a Y chromozomů v pseudoautozomální oblasti během meiózy

Vzácný crossing-over vede ke translokaci SRY na X chromozom:
XY žena + XX muž

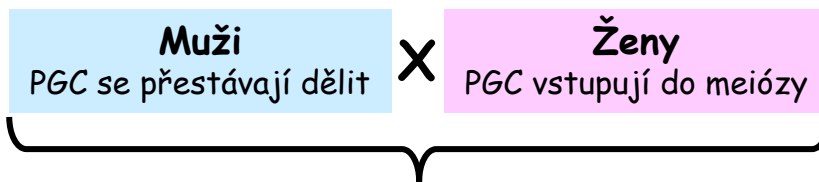

Pohlavní systém - Primordiální germinální buňky

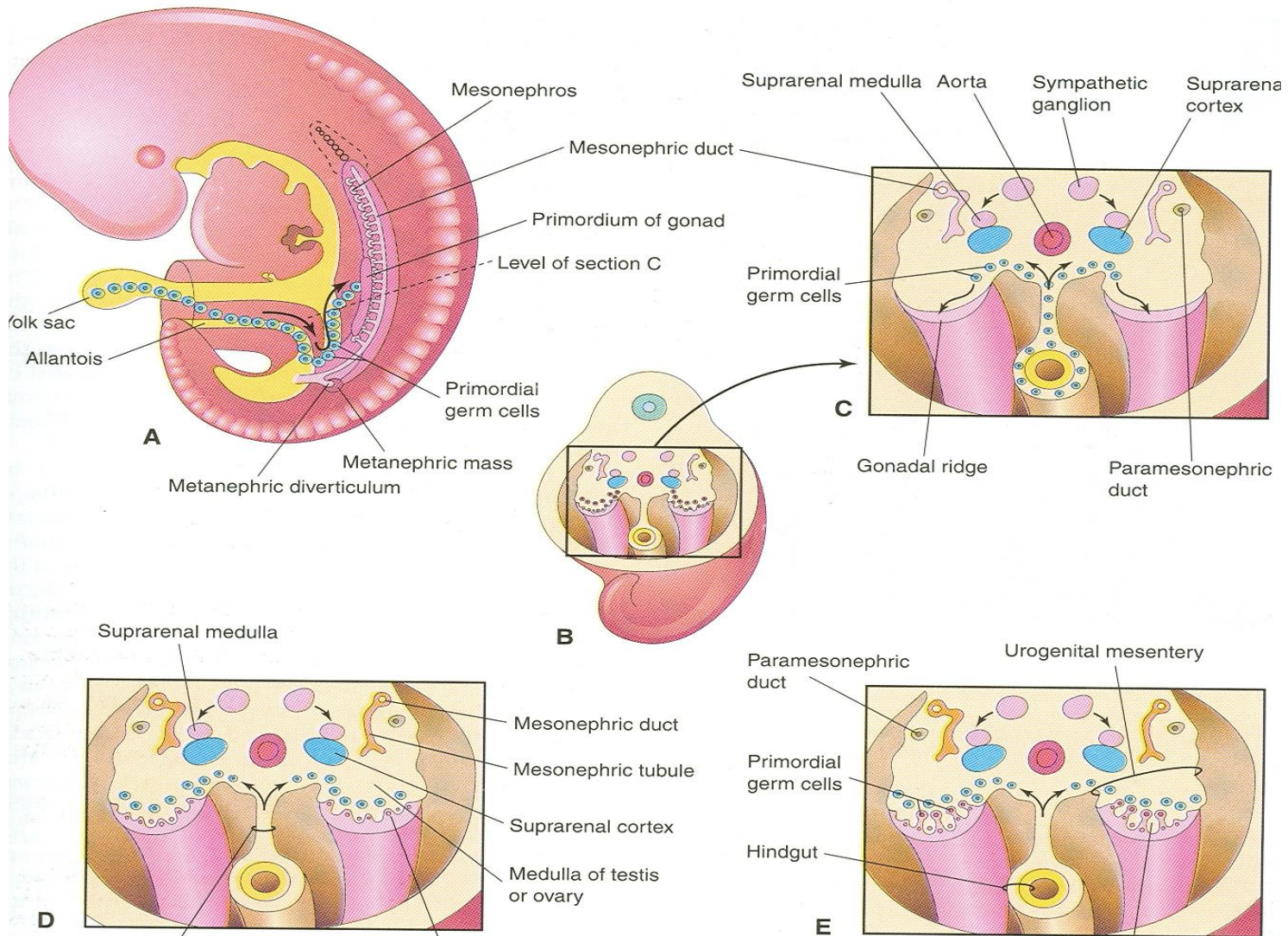
Primordiální germinální buňky (PGC)

- poprvé rozeznatelné ve dni 24
- z **extraembryonálního mezodermu**
- malá **skupinka buněk mezi endodermálními buňkami žlutkového vřáku**
- migrují dorzálním mezenteriem zadního střeva
- migrují směrem k **pohlavním lištám (plicae genitales)**
- proliferují během migrace
- do pohlavních lišt dospějí v 6. týdnu gestace (1-2 tisíce)

určují somatické buňky pohlavních lišt

Pohlavní systém - migrace PGC do základů gonád

Pohlavní systém - základ gonád

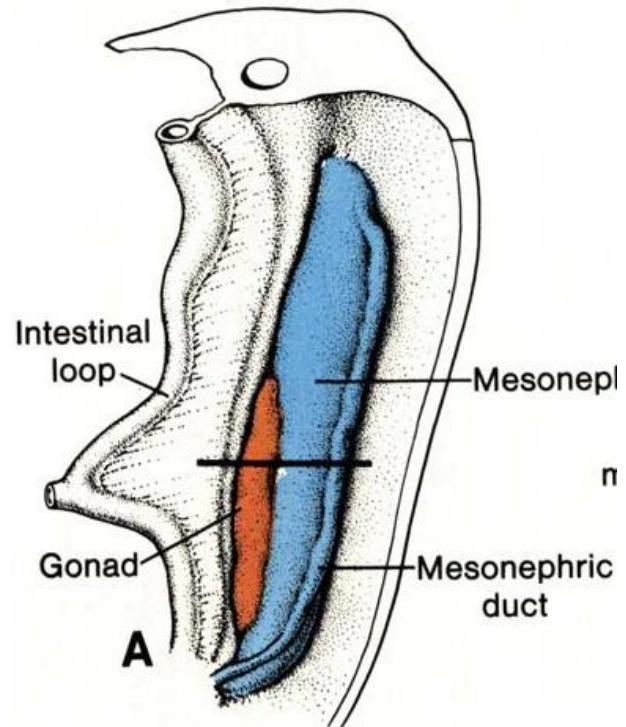
Steroidogenní mesoderm
podél ventromediálního okraje mesonephros

Kaudální oblast
=
Pohlavní lišty

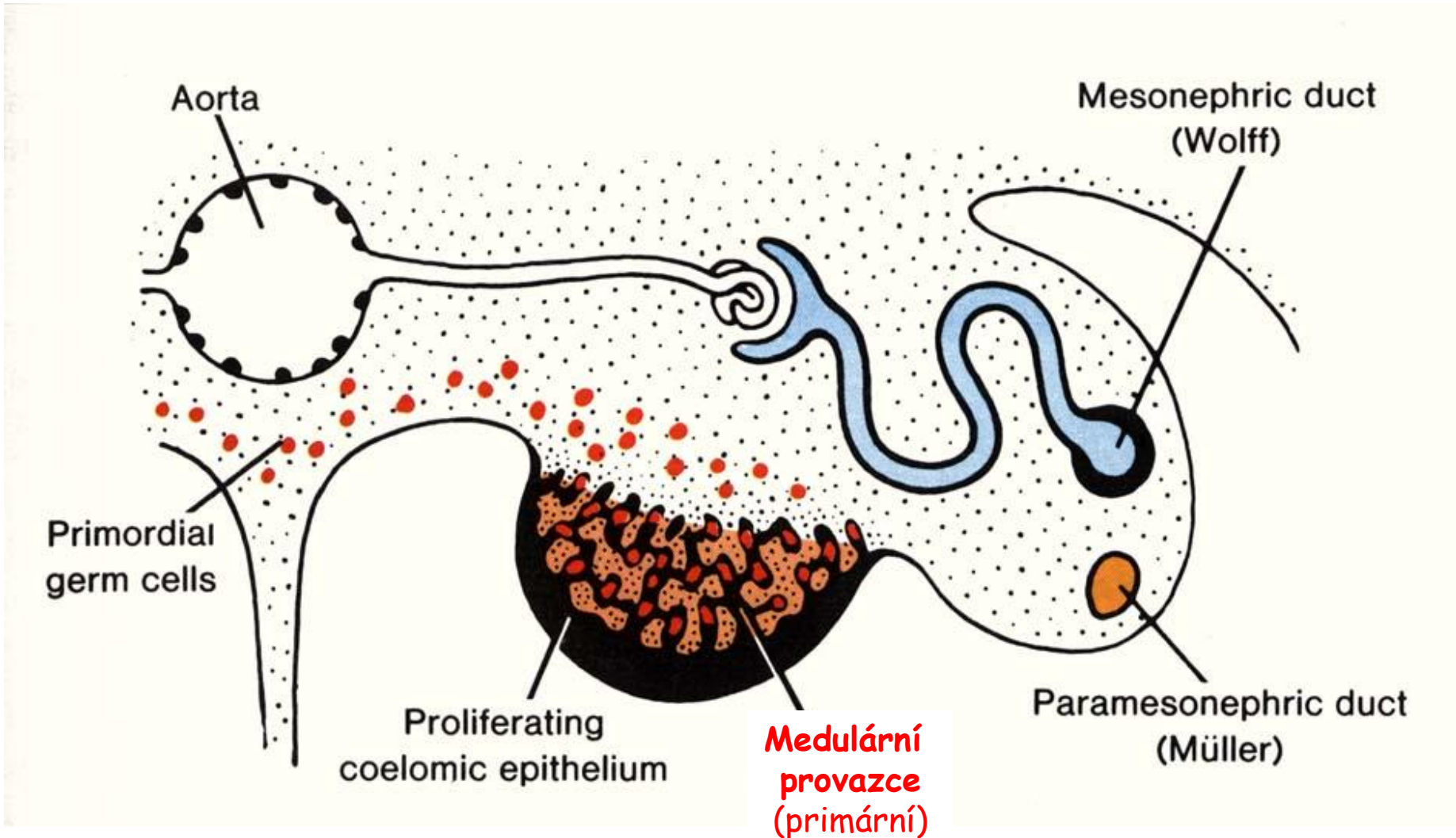
coelomový epitel
+
mesoderm

Osídlení PGC v 6-tém týdnu

Kraniální oblast
Základ nadledvin

Pohlavní systém - indiferentní gonáda (týden 6)

Pohlavní systém - Diferenciace varlat

Konec 6-tého týdne

Buňky medulárních provazců dávají vznik Sertoliho buňkám
(meiózu-inhibující faktor, anti-mullerian substance, androgeny vázající faktor)

Vyvíjí se tunica albuginea
(vytváří bariéru mezi celomovými epitelem a provazci)

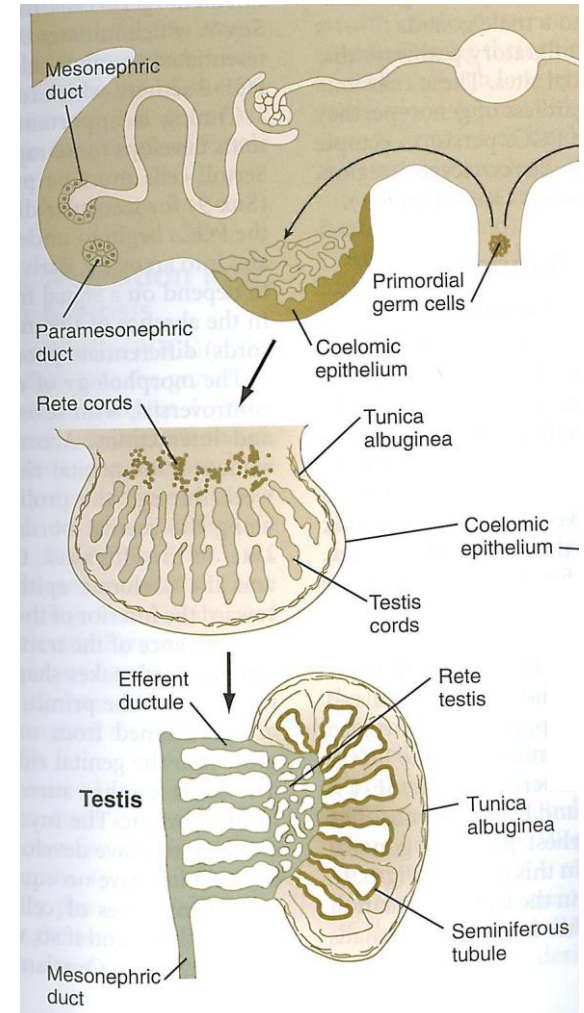
Provazce - semenotvorné kanálky, přímé kanálky, rete testis

Rete testis se spojuje s odvodnými kanálky (z mesonephros)
(5th to 12th)

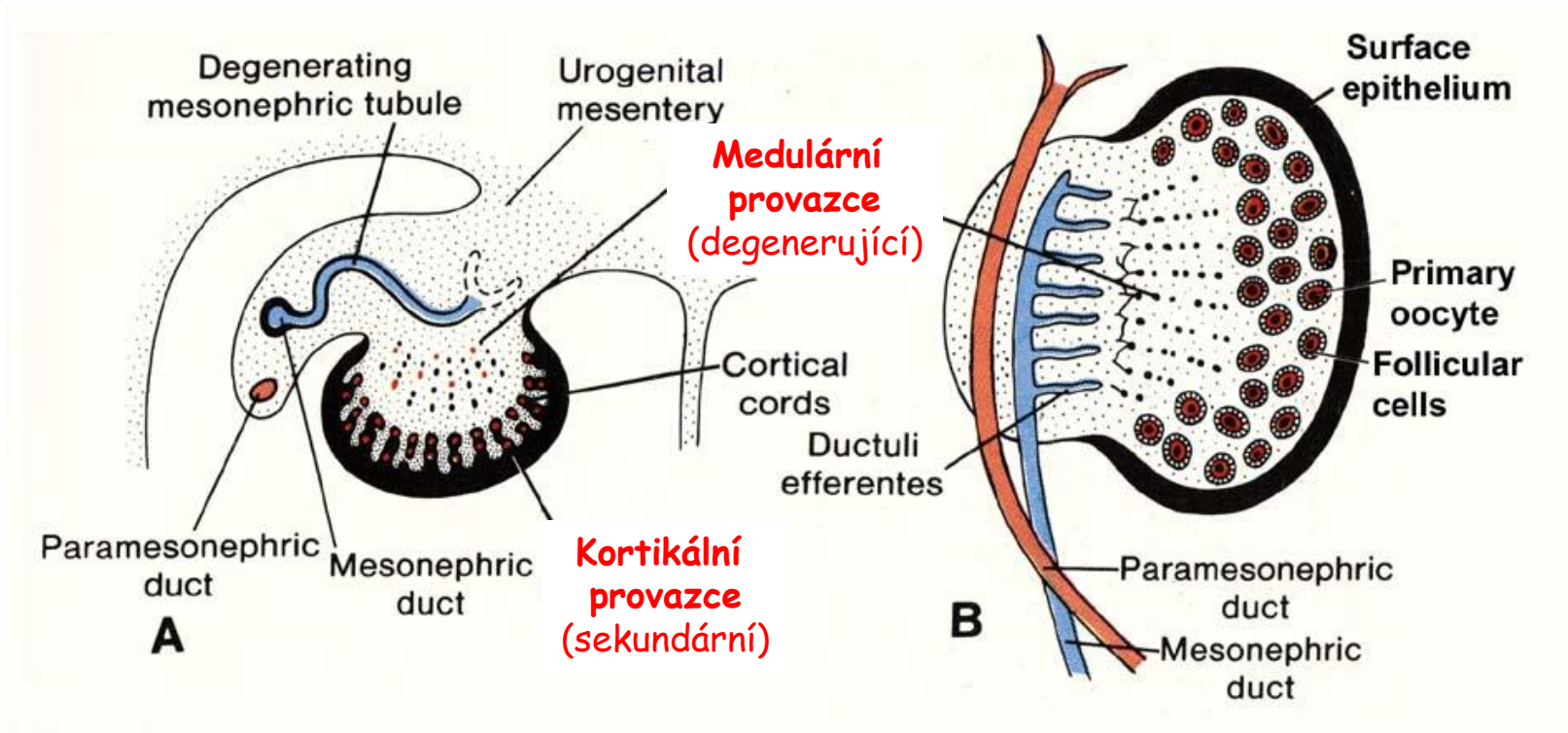
8 až 18 týden

Vyvíjí se Leydigovy buňky

- z buněk celomového epitelu a mesonephros
- produkují testosteron
- podporují vývoj Wolfova (mesonephrického) kanálku
- podporují vývoj zevních genitálií

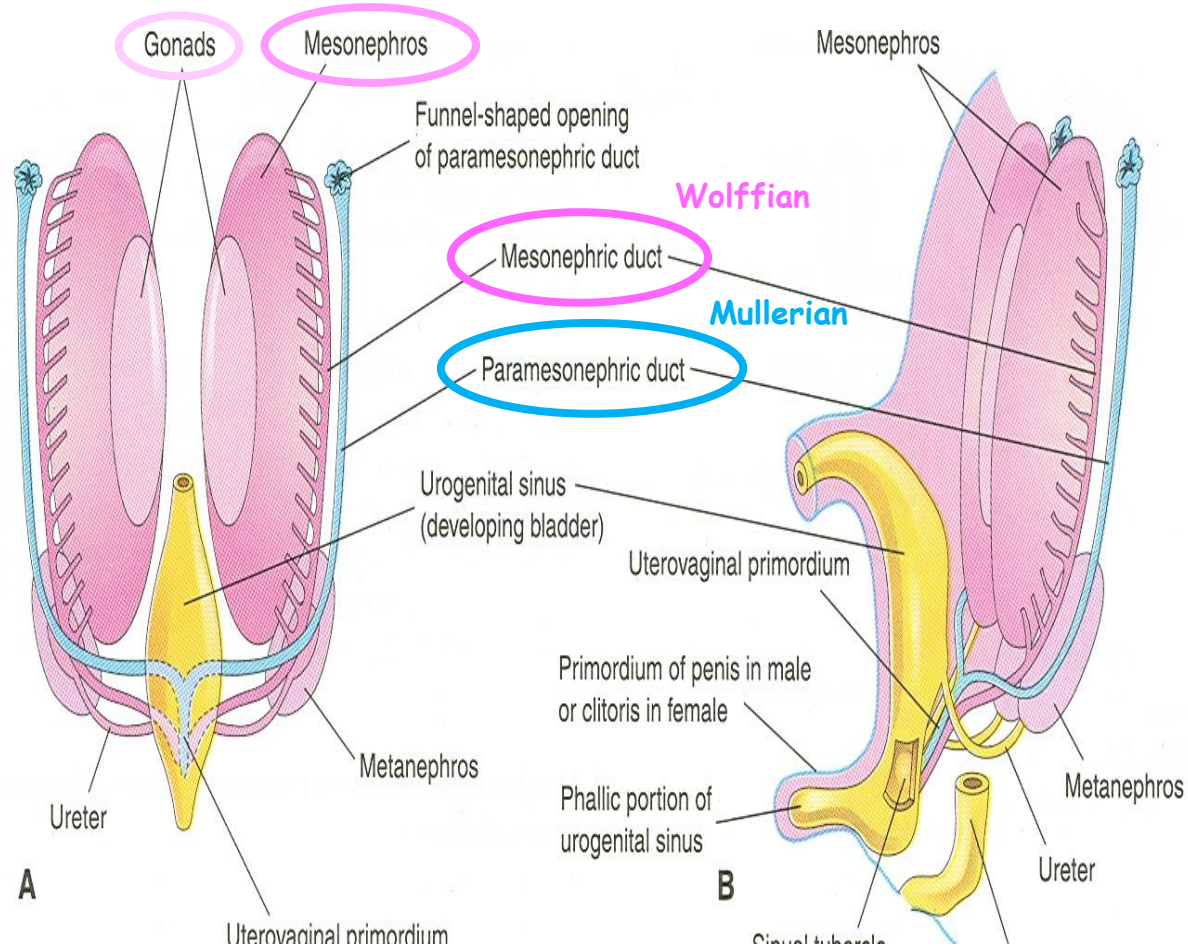
Pohlavní systém - Diferenciace vaječníků

- PGC se akumulují v korové oblasti
- PGC proliferují (až do 22. týdne) a potom vstupují do meiózy - zástava v profázi
- Vyvíjí se ovariální folikuly (přispění somatických buněk není jasné)
- Přechodné rete ovarii se vyvíjí v medulární oblasti
- Dřeň obsahuje pojivovou tkáň a vaskulaturu původem z mesonephros

Pohlavní systém - Vývodné cesty - Indiferentní stádium

Týden 7

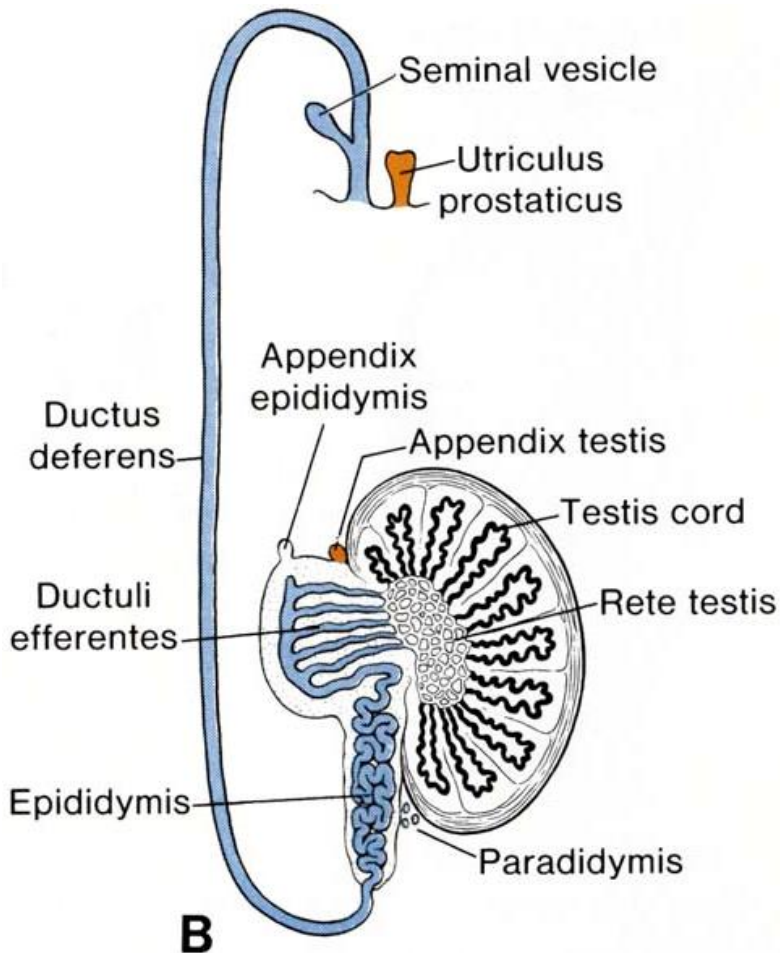

Ductus paramesonephricus

- vyvíjí se mezi dny 44 to 48
- kranálně se otevírá do celomové dutiny

Pohlavní systém - Vývodné cesty - Muži

Ductus mesonephricus (Wolfův)

- Ductus epididymis (nadvarle)
- Ductus deferens (chámovod)
- Ductus ejaculatorius
- Semenné vâčky

Ductus paramesonephricus (Mullerův)

Zaniká v 8. týdnu (anti-M hormon)

- Appendix testis (kranialní část)
- Utriculus prostaticus (kaudální část)

Mesonephros

- Ductuli efferentes (odvodné kanálky)
- Paradidymis (pod varlaty, nefunkční)

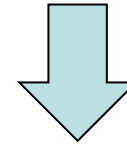
Pohlavní systém - Sestup varlat

Předpoklady pro sestup varlat:

- zvětšení varlat
- atrofie mesonephros - umožňuje posun kaudálním směrem
- tenze **gubernakula**
- atrofie paramesonefrických vývodů - posun do **inguinálního kanálu**
- zvětšení **processus vaginalis** (6. měsíc)
- tlak v dutině břišní ?

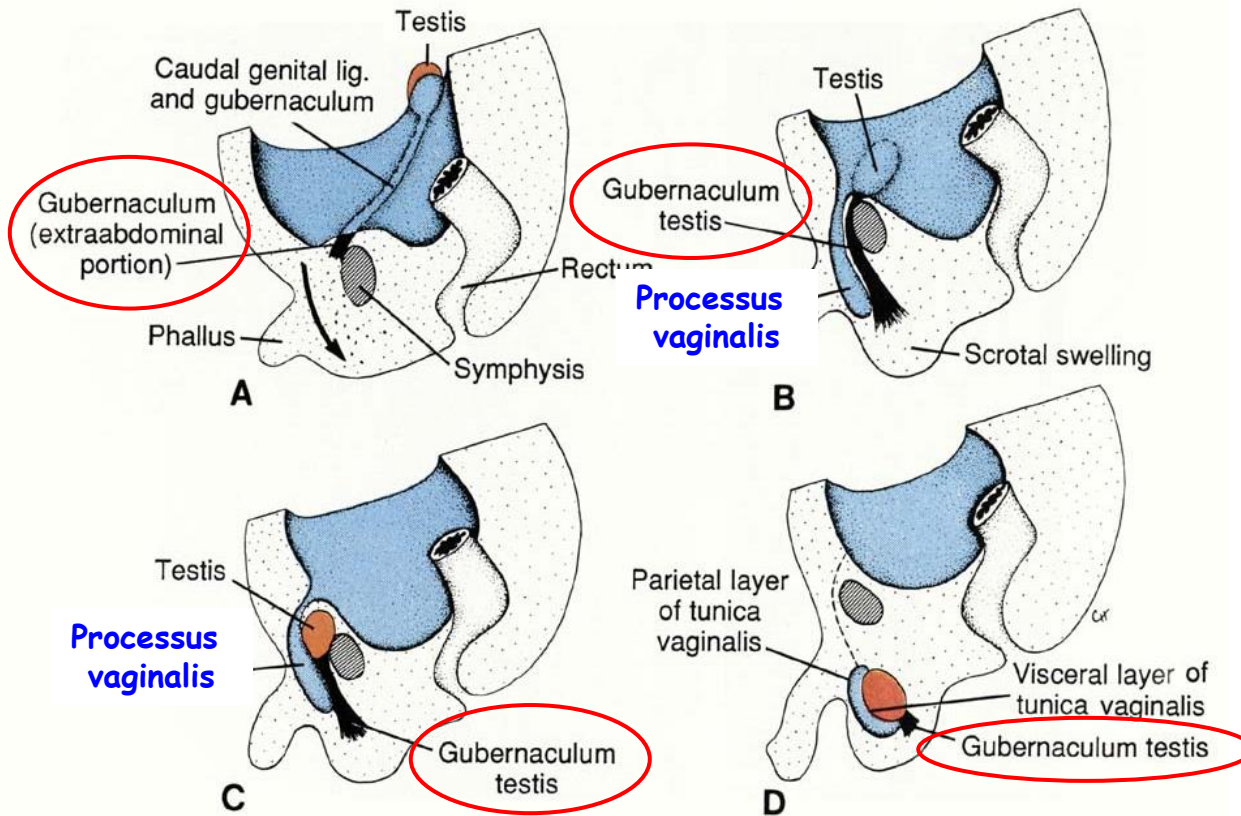
By 26 weeks

- the testes have descended retroperitoneally to the deep **inguinální prestence**

During 26th week

- final descent through the **inguinální kanály** into the scrotum - 2 to 3 days

NOTES

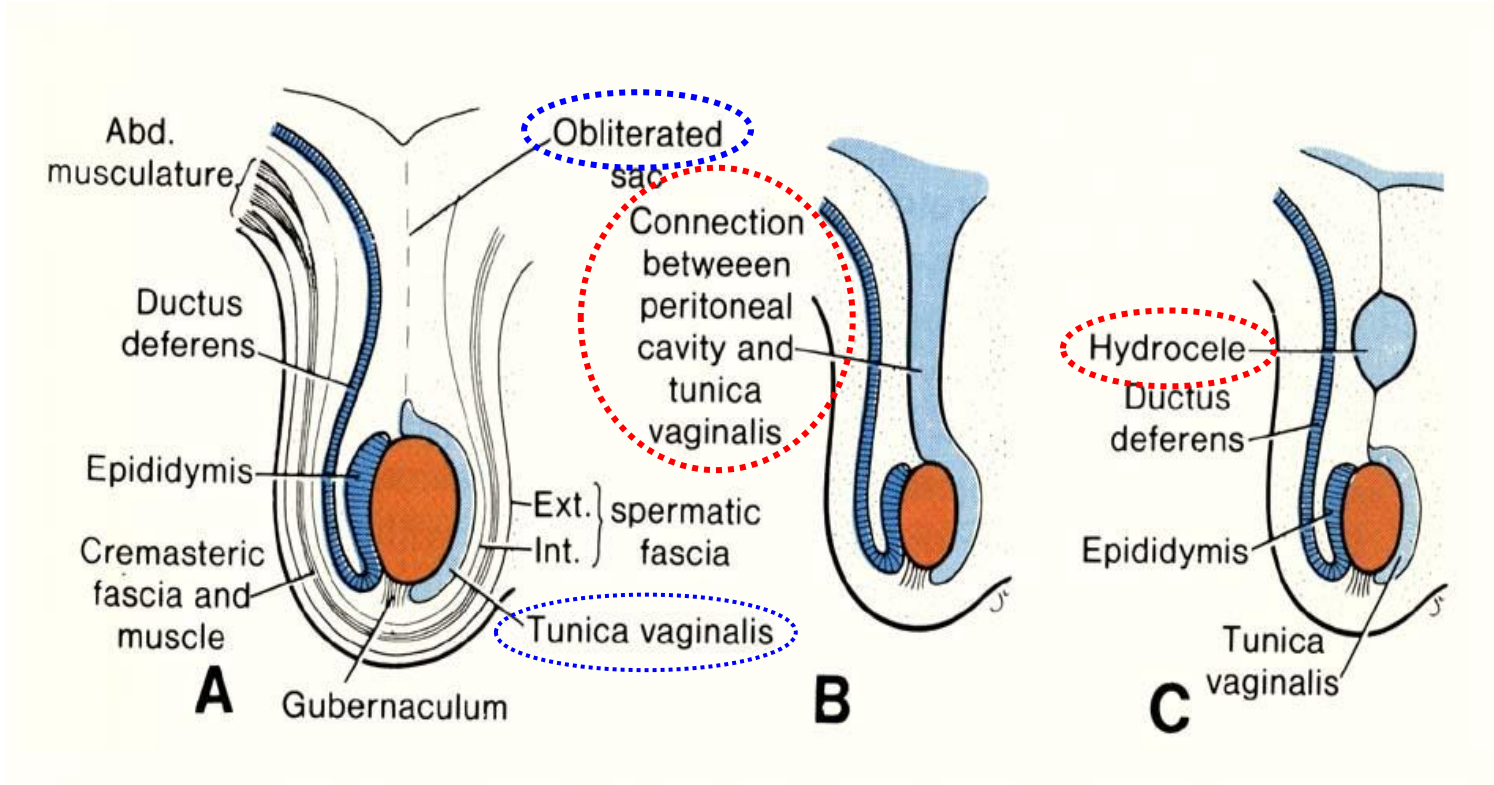
More than 97% of full-term newborn males have both testes in the scrotum

During the first 3 months after birth, most undescended testes descend into the scrotum

Spontaneous testicular descent does not occur after the age of one year

Gubernaculum - formuje se z kaudální části pohlavní lišty

Pohlavní systém - Sestup varlat

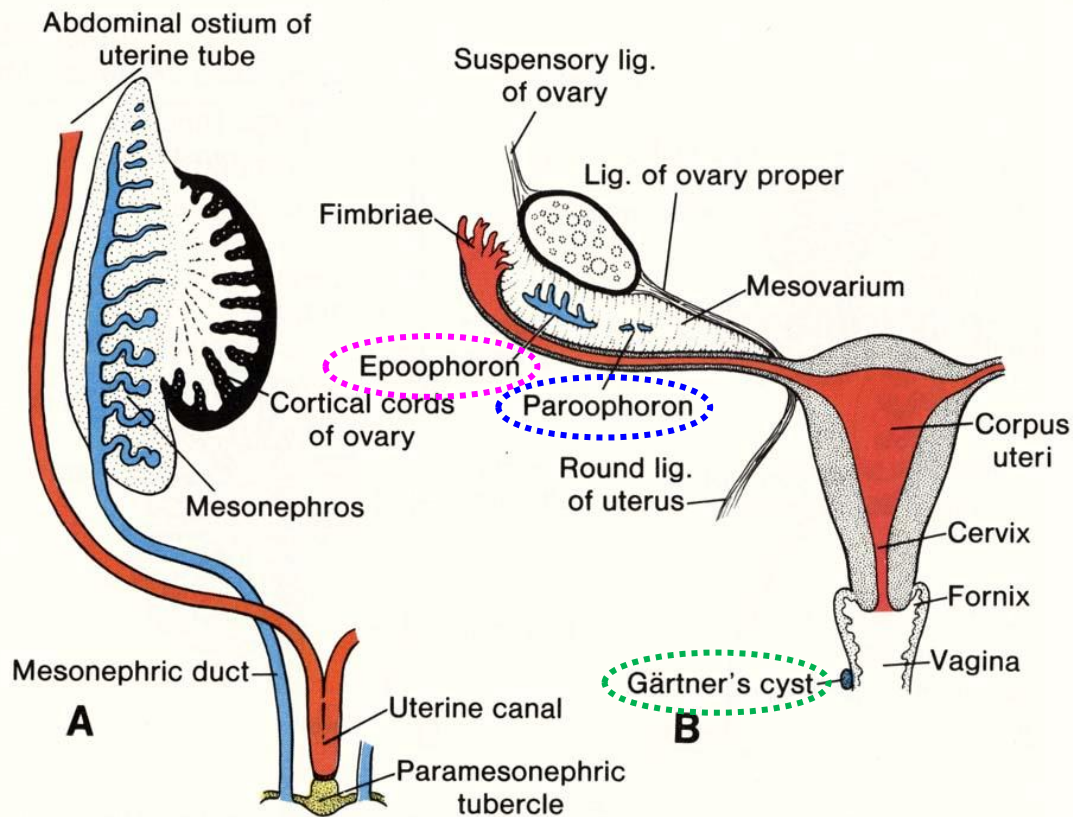

Processus vaginalis obliterován
NORMÁLNÍ

Zachováno spojení
ABNORMÁLNÍ

Zůstává cysta = Hydrocele
ABNORMÁLNÍ

Pohlavní systém - Vývodné cesty - Ženy

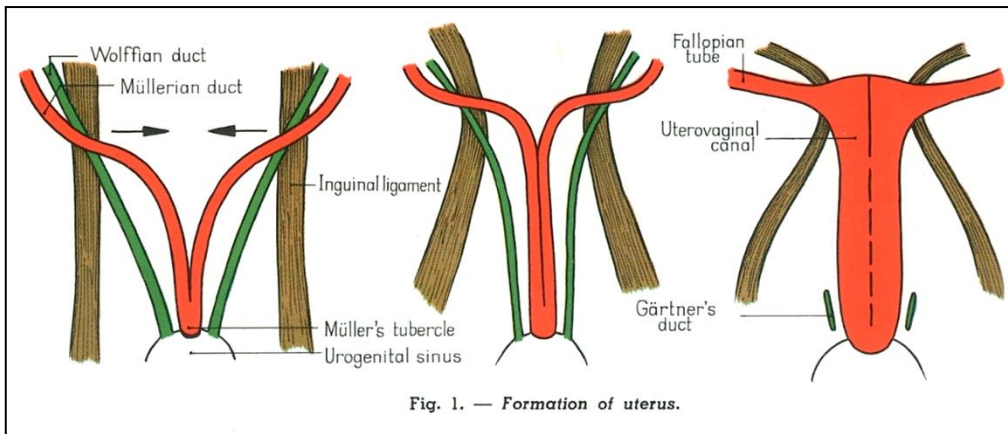

Duct. mesonephrici (Wolffovy)
zaniká v 8. týdnu (absence testosteronu)
 • **Gartnerovy cysty** (kaudální část)

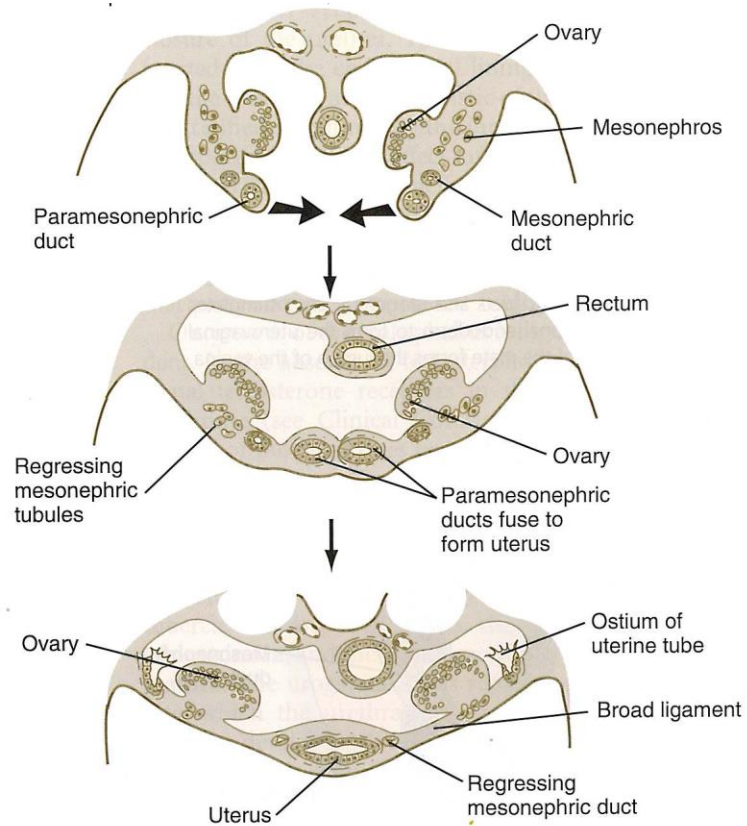
Duct. paramesonephrici (Mullerovy)
 • vejcovody
 • děloha
 • vagína (první třetina)

Mesonephros (+ Duct. mesonephrici)
 • **Epoophoron** (apendix ovária)
 • **Paraophaoron**

Pohlavní systém - Vývodné cesty - Ženy

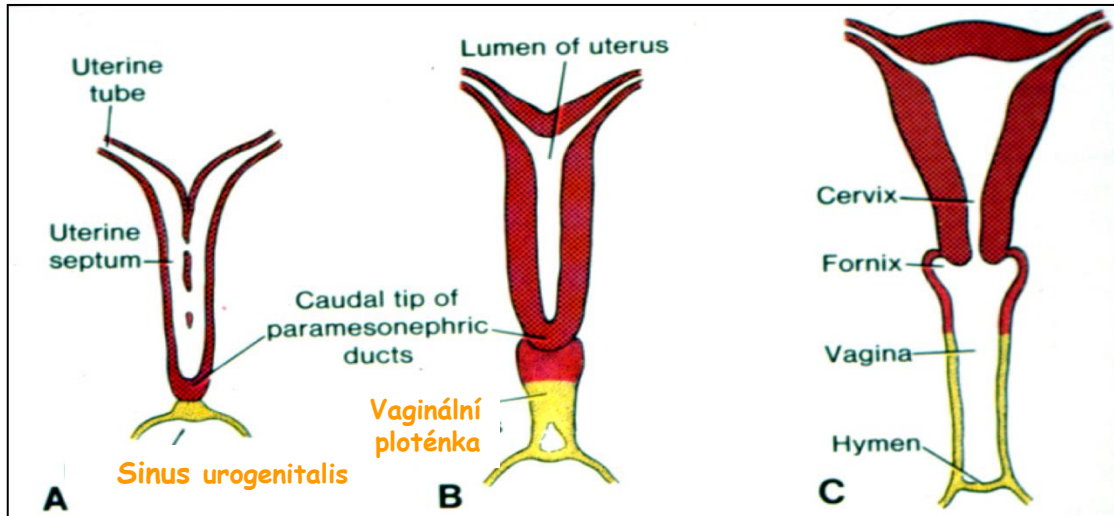

Uterovaginální kanál

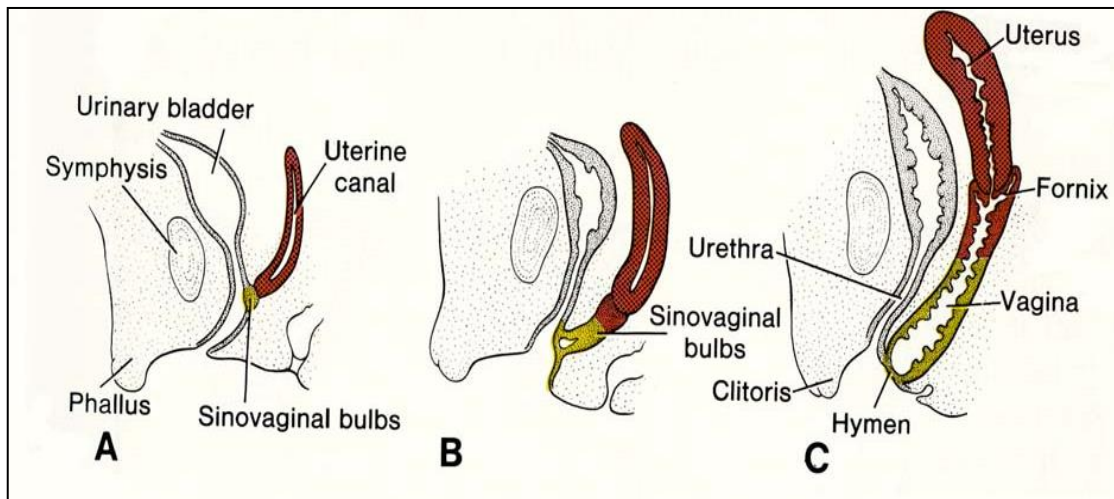

Pohlavní systém - Vývodné cesty - Ženy

Dorzální pohled

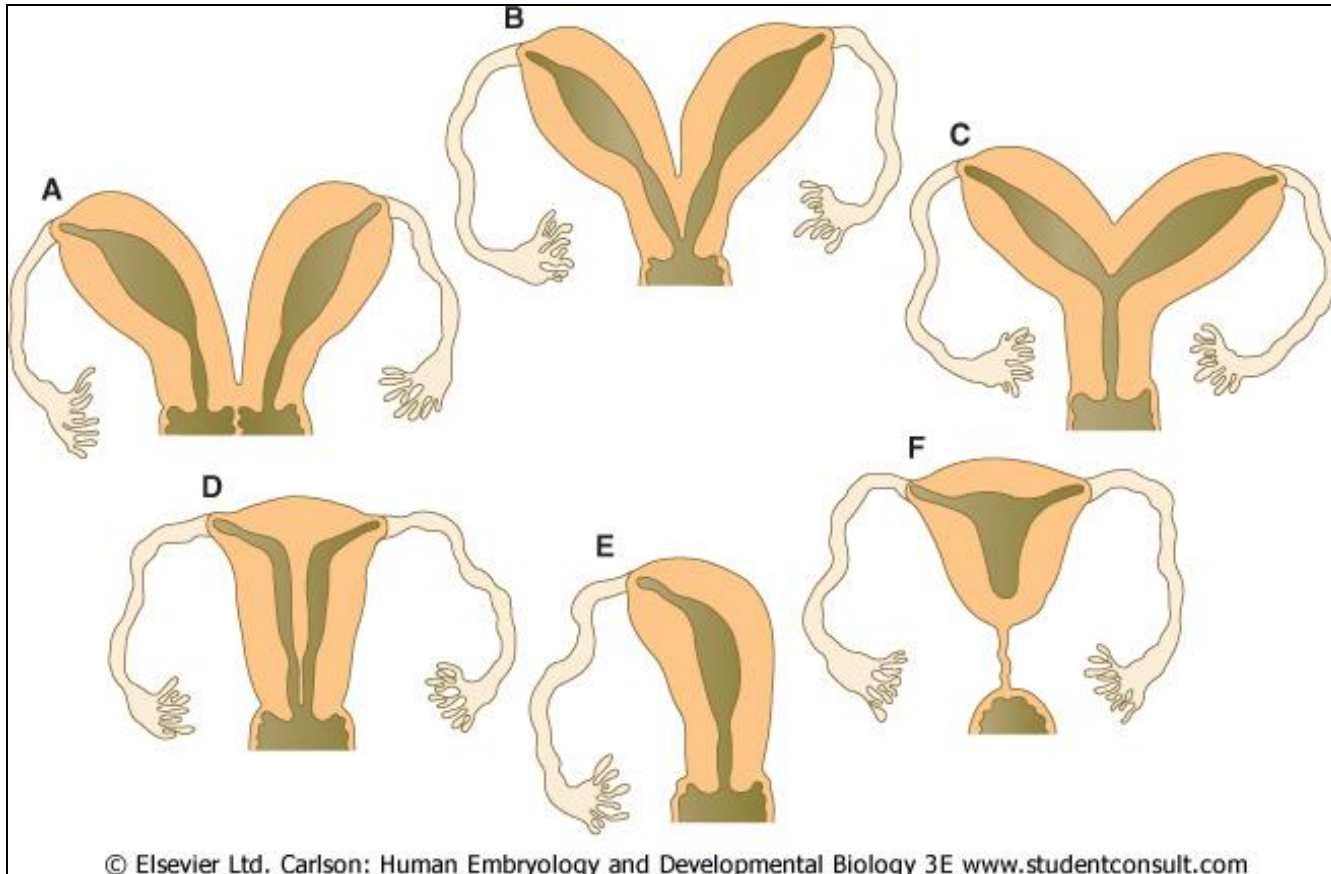

Laterální pohled

Mullerovy vývody fúzí a formují dělohu a proximální 1/3 vagíny

Pohlavní systém - Vývodné cesty - **Anomálie**

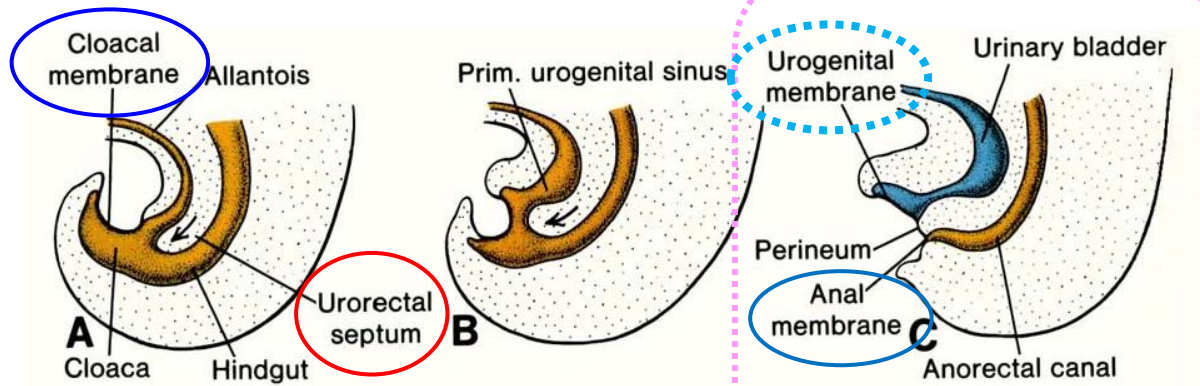

Pohlavní systém - Zevní pohl. orgány - Indiferentní stádium

Jsou derivovány z komplexní mezordermové tkáně v okolí kloaky.

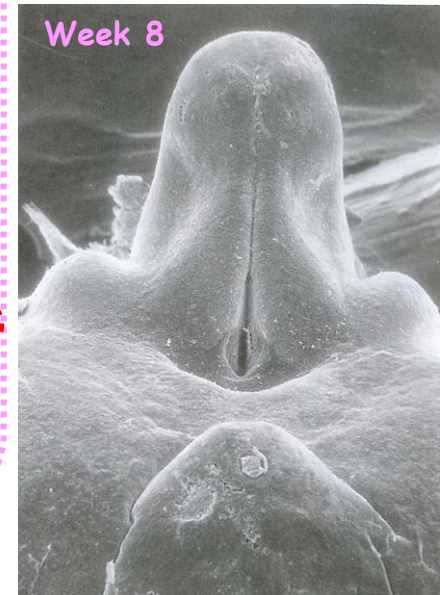
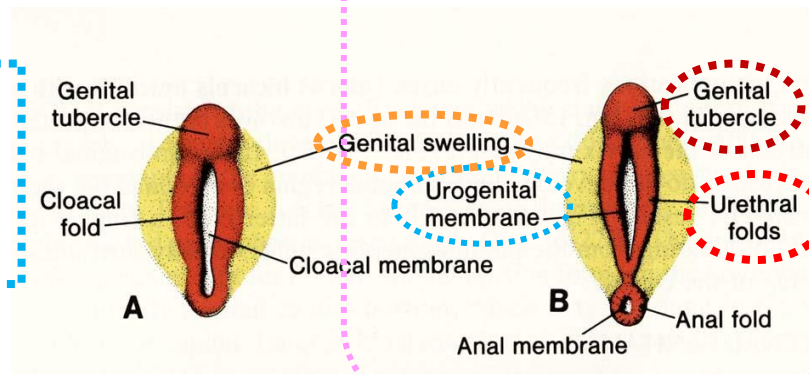
Nezávislé na hormonech

Týden 6 až 8

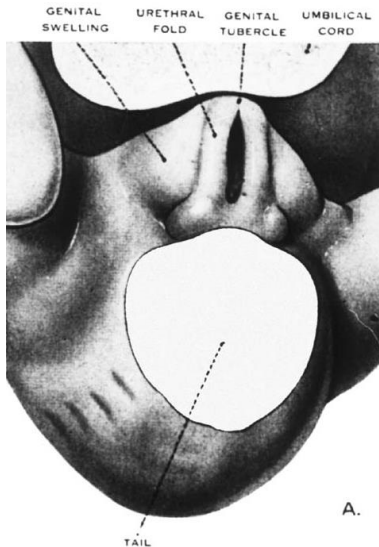
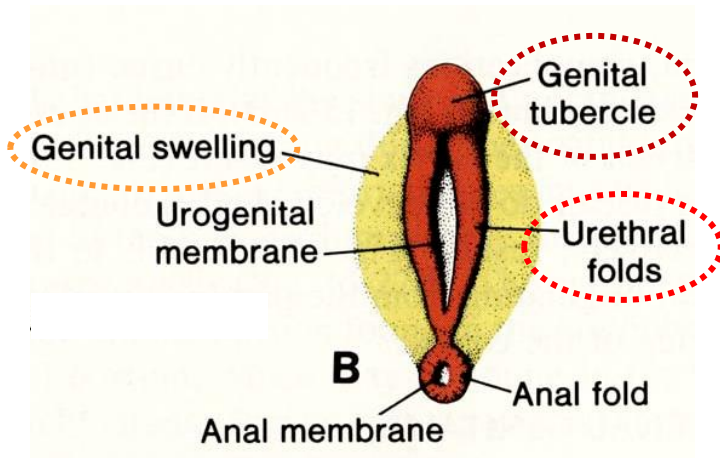
Orificium urogenitale primitivum
ohraničeno:

Genitální výběžek - Phallus
Uretrální řasy - Plicae urogenitales
Genitální valy - Tori genitales

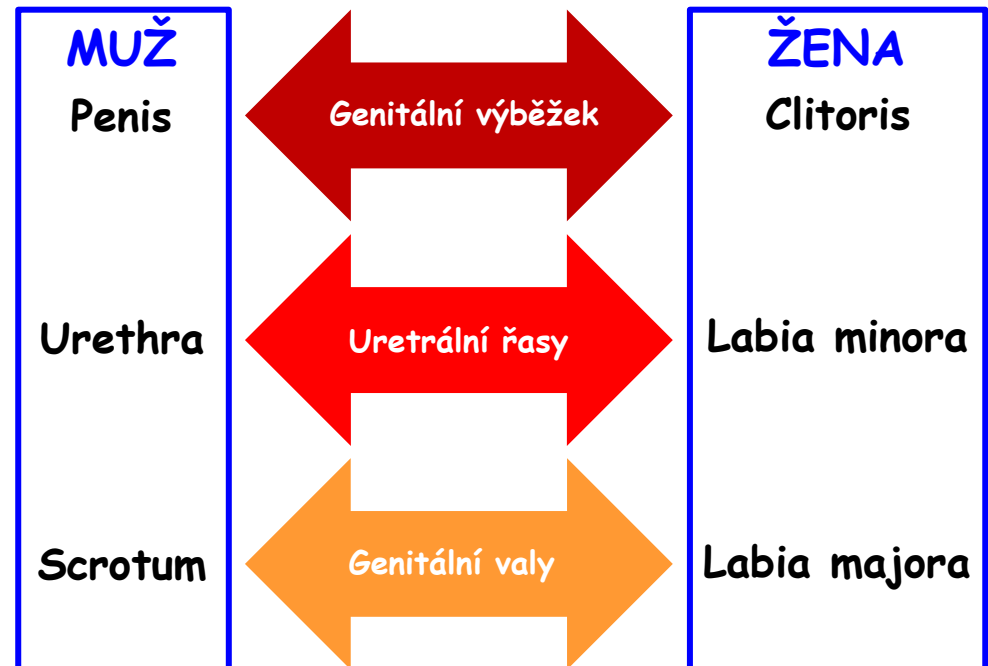

Pohlavní systém - Zevní pohl. orgány - dimorfismus

Týdny 9 až 13

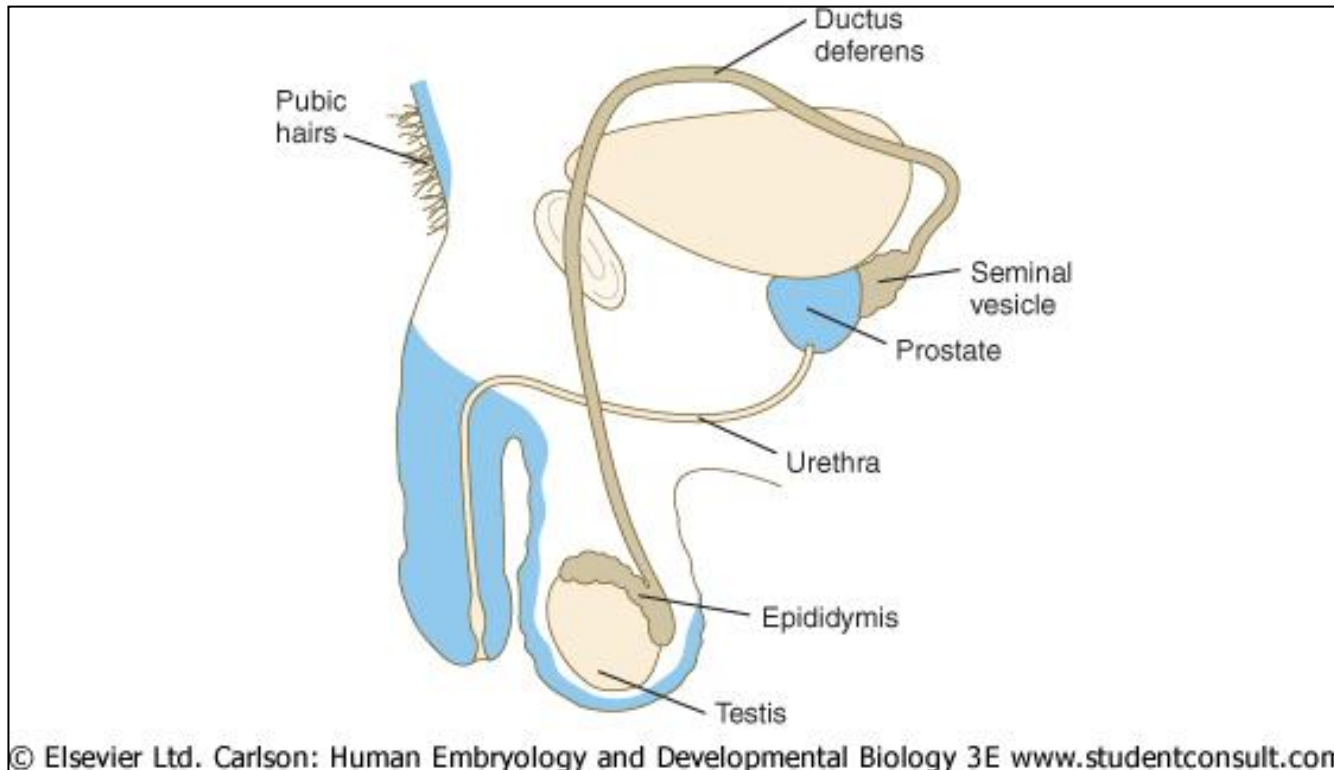
Týdny 12 + 13 jsou velmi významné
=
fúze uretrálních řas

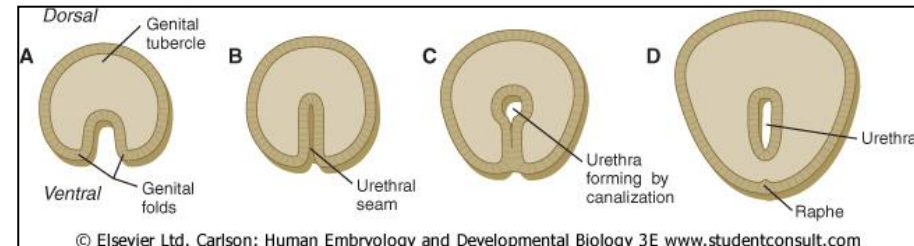
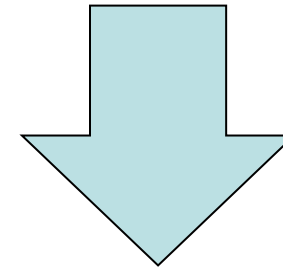
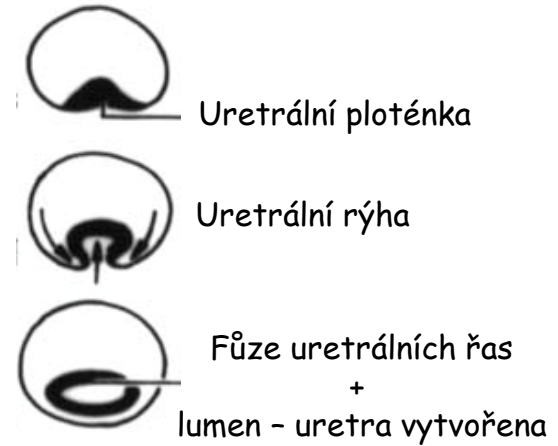
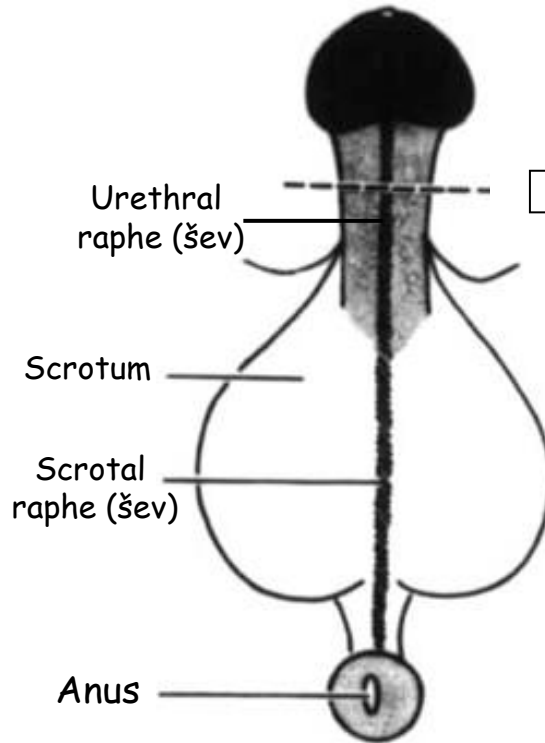
Pohlavní systém - Zevní pohl. orgány - Muži

Řízeno dihydrotestosteronem

Řízeno testosteronem

Pohlavní systém - Zevní pohl. orgány - Muži

Genitální výběžek se prodlužuje - penis

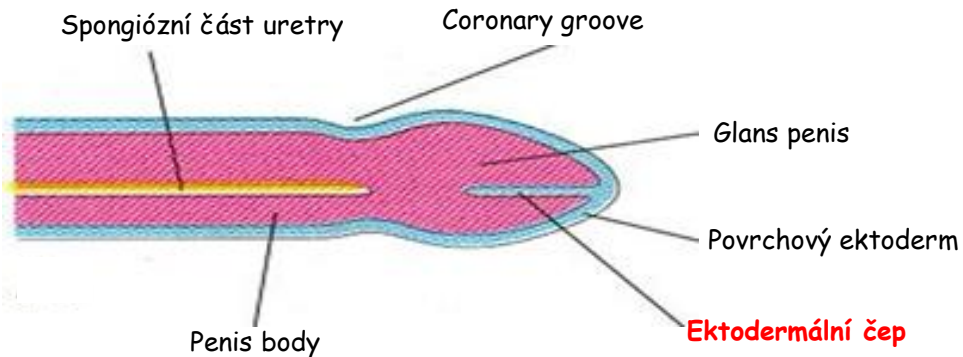
Genitální valy - scrotum

Uretrální řasy - laterální stěny uretrální rýhy

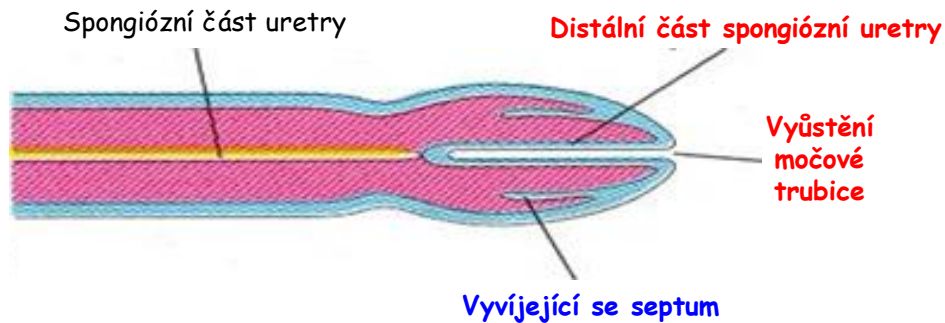
Ventrální epitel uretrálních řas - vlastní uretra

Corpora cavernosa se vyvíjí z mezenchymu

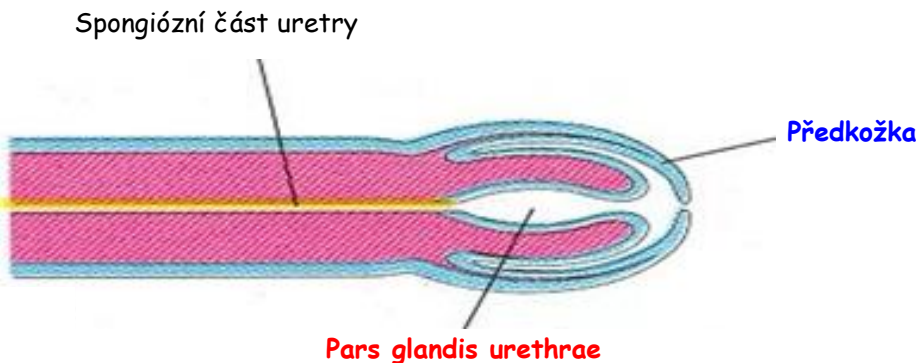
Pohlavní systém - Zevní pohl. orgány - Ústí uretry

- vrůstání povrchového ektodermu vytvoří **ektodermální čep**

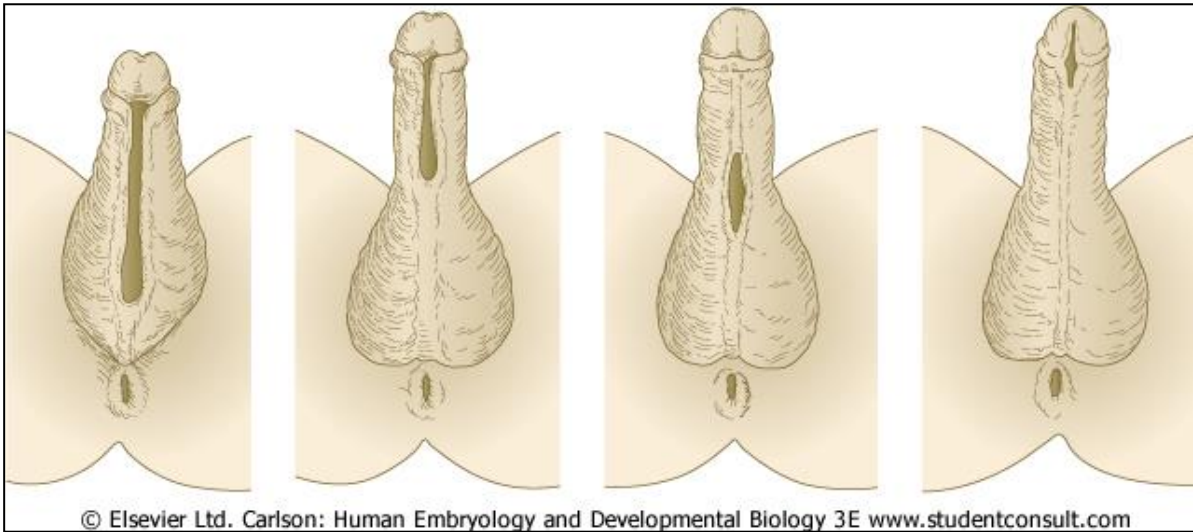

- **čep** vrůstá směrem ke kořeni penisu a setkává se s spongiózní částí uretry
- **čep se luminizuje**
- **cirkulární vrůstání** ektodermu po obvodu glans penis (12. týden)

- **septum odděluje předkožku** (for some time adherent to the glans penis, hard to retract at birth)

Pohlavní systém - Zevní pohl. orgány - Hypospadie

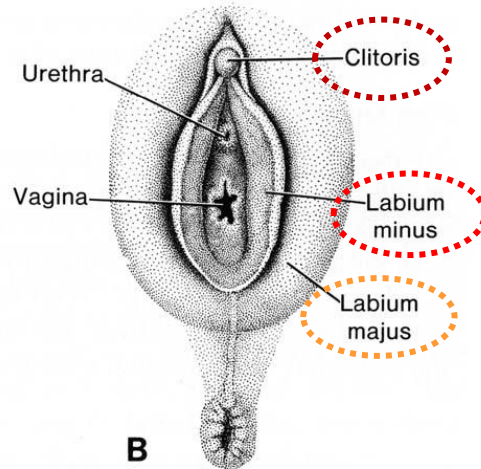
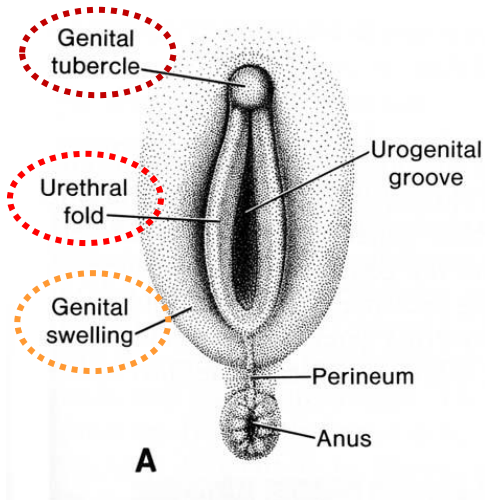

Normální raphe v medianní rovině

Raphe excentricky

Pohlavní systém - Zevní pohl. orgány - Ženy

uretra a vagina se otevírají do vestibula = vzniká ze sinus urogenitalis

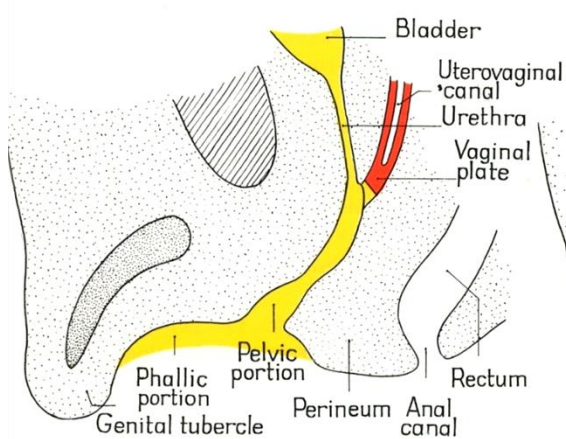

Fig. 2. — Opening of urogenital membrane.

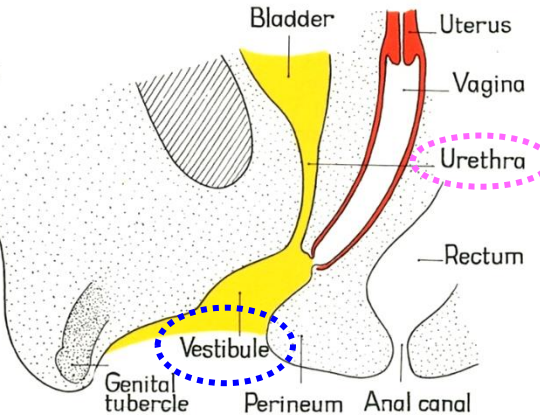

Fig. 3. — The definitive vestibule.

uretra se vyvíjí z urogenitálního sinu - ekvivalent prostatické uretry muže

Děkuji za pozornost !

Dotazy a komentáře na:
ahampl@med.muni.cz